

VERSLAG
Openbare vergadering van de gemeenteraad van Heusden
op dinsdag 2 juli 2024 van 17.00 uur tot 22.13 uur in het gemeentehuis

Voorzitter:	Drs. W. van Hees
Griffier:	Mr. N.M.H.C. Pot-Broos
Aanwezige leden:	I. van Hemert (DMP Heusden), A.A.T. Bok-Geelen (Gemeentebelangen), M.C. van Bokhoven (DMP Heusden), N.J.M. Brok (DMP Heusden), R.P.J. Broos (DMP Heusden), A.W.E. Verhoofstad-Stupers (DMP Heusden), C.P.P.M. van den Brandt (Gemeentebelangen), T.A.A. van Os (Gemeentebelangen), H.E. Şimşek (Gemeentebelangen), A.L.J. van Delft (Gemeentebelangen), E.A.J. van Ruremonde (Gemeentebelangen), H.J. Kleian (Heusden Transparant), L.A.J. van der Heijden (Heusden Transparant), J.M.C.J.M. van den Dungen (Heusden één), R.A.J.M. Klerks (Heusden één), L.N. van Helvoort (Heusden één), B.A.G. Lommers (VVD Heusden), C. Couwenberg (VVD Heusden), J.M.H. Kuijsten (VVD Heusden), C.M.A. Bol (CDA Heusden), M.J. Schmiermann- (CDA Heusden), R. Heesbeen (GroenLinks-PvdA Heusden) vanaf 17.24 uur, E. Danse (GroenLinks-PvdA Heusden), H.P.J. van de Beek (D66 Heusden), A.H. Aarts (Heusden Verbindt)
Wethouders:	T.A.H.M. Blankers (VVD Heusden), P.L.S. van Steen (Gemeentebelangen), M.B. van Esch (DMP Heusden), M.A.W. Meesters (DMP Heusden), H.W.A.M. van den Bosch (Gemeentebelangen)
Afwezigen:	J.J.P.M. Meijer (DMP Heusden), A.J.J. van Iersel (Heusden Transparant) en A.A.M. van Weert (Lijst Van Weert)
Insprekers:	-
Overige aanwezigen:	H.A. de Vries (Notuleerservice Nederland)

1. Opening

De **voorzitter** opent de vergadering om 17.00 uur met het openingswoord. Deze vergadering is ook te volgen via de livestream. De heer Meijer (DMP), de heer Van Weert (Lijst Van Weert) en de heer Van Iersel (Heusden Transparant) zijn vanavond verhinderd. De heer Heesbeen (GroenLinks-PvdA Heusden) is vertraagd.

2. Vaststelling van de agenda

De **voorzitter** concludeert dat de agenda ongewijzigd is vastgesteld.

3. Spreekrecht

De **voorzitter** constateert dat niemand gebruik wenst te maken van het spreekrecht.

4. Trekking naam voor stemming

Eventuele hoofdelijke stemmingen in deze vergadering beginnen bij mevrouw Van Bokhoven (DMP Heusden).

5. Benoeming mevrouw J.M.C.J.M. (Hannie) van den Dungen als algemeen lid van de gemeenschappelijke regeling Baanbrekers

De **voorzitter** constateert dat de raad unaniem instemt met de benoeming van mevrouw J.M.C.J.M. (Hannie) van den Dungen als algemeen lid van de gemeenschappelijke regeling Baanbrekers.

6. Jaarstukken 2023

De **voorzitter** legt uit dat iedere spreker maximaal vijf minuten spreektijd heeft en licht het proces toe. De uitgesproken tekst geldt bij de voorgelezen bijdragen; deze kan afwijken van de eerder aangeleverde tekst.

De heer **Brok** leest de beschouwing voor van DMP Heusden.

“Voorzitter,

De afgelopen jaren zijn er flinke stappen gezet om de gemeente Heusden voor onze inwoners een stukje mooier te maken. In dit betoog willen we kort een aantal onderwerpen uitlichten die voor onze fractie het afgelopen jaar belangrijk zijn geweest. Wonen is en blijft een van de belangrijkste opgaven van deze bestuursperiode. Ook het afgelopen jaar was dit een enorm belangrijk onderwerp. Het afgelopen jaar hebben we middels schriftelijke vragen aandacht gevraagd voor de kansen van jongeren op een huurwoning. Veel jongeren verdienen namelijk te veel voor een sociale huurwoning of staan te kort ingeschreven en hebben nog te weinig kapitaal opgebouwd om een huis te kunnen kopen. Middenhuurwoningen kunnen voor deze jongeren een uitkomst zijn en we zijn dan ook blij dat Woonveste en particuliere verhuurders bereid zijn om hierin mee te denken. Uit de beantwoording van onze technische vragen blijkt dat de zelfbewoningsplicht het afgelopen jaar negen keer is toegepast. Ziet het college dit als voldoende en op wat voor typen woningen is deze het afgelopen jaar toegepast?

DMP gaat voor goed onderwijs. Of het hier nou gaat over goed leerlingenvervoer, welke verordening we afgelopen jaar hebben aangenomen of goede en ontwikkelde scholen met de juiste voorzieningen. Daarnaast vragen om voortdurende aandacht voor kinderen met een VVE-indicatie en de evenwichtige spreiding van kinderen met deze indicatie over verschillende kinderdagverblijven. In de beantwoording van vraag 38 van onze technische vragen wordt gesteld dat de streefdatum is om in oktober terug te komen naar de raad aangaande het haalbaarheidsonderzoek van het d'Oultremontcollege. In november staat echter het IHP op de planning. Het lijkt ons beter om vanuit het totaalplaatje naar dit dossier te kijken. Wethouder, is het mogelijk om het IHP en het haalbaarheidsonderzoek in gezamenlijkheid in de raad te bespreken in plaats van los van elkaar?

Daarnaast zijn we het afgelopen jaren gestart met het transformeren van speeltuinen naar ontmoetlocaties. Ook heeft ons raadslid Caren Joosten vorig jaar bij de voorjaarsnota gevraagd om in de gemeente Heusden een speeltuin zoals het Kwekkeltje te realiseren, zodat kinderen in onze gemeente goed kunnen blijven spelen en bewegen. We zijn erg benieuwd naar de stand van zaken omtrent deze motie.

Voorzitter, dan nog de milieustraat. Een onderwerp waar het de afgelopen jaren veel over is gegaan. De laatste jaren zijn we, soms zonder dat we dit in eigen hand hadden, veel gewisseld van werkwijzen voor de inzameling van ons afval. Het is belangrijk om een consequent en eenduidig afvalbeleid te hanteren om het voor onze inwoners zo makkelijk mogelijk te houden. Al zeer geruime tijd wordt er gesproken over en vraagt DMP Heusden om een integraal onderzoek naar de milieustraat. Er zijn vele initiatieven geweest die gekoppeld zijn en zouden meegenomen worden in dit onderzoek. Wanneer krijgen we de uitkomsten van dit onderzoek en is het afvalbeleidsplan gereed?

Voorzitter, afsluitend. DMP Heusden kijkt tevreden terug op het afgelopen jaar! We willen graag onze complimenten overbrengen aan het college en de ambtelijke organisatie voor het verrichte werk en hopen op meer goede resultaten de komende periode.

Tot zover in eerste termijn.”

Mevrouw **Bok-Geelen** leest de beschouwing voor van Gemeentebelangen.

“Voorzitter,

We sluiten de jaarrekening van 2023 af met een positief resultaat en daar is Gemeentebelangen content over.

We zijn positief over de aanpak van het illegaal grondgebruik. Wethouder van Esch heeft hier actief op geacteerd waardoor het illegaal grondbezit in onze gemeente is teruggebracht. Bij de meesten van jullie is bekend dat Gemeentebelangen er al jaren op hamert om het landje pik aan te pakken en echt te handhaven. Fijn om te zien dat er nu ook echt iets gebeurt op dit terrein. Onze complimenten hiervoor aan de wethouder.

Waar we zeker ook tevreden over zijn, is de verhuizing van de bibliotheek naar cultureel centrum de Voorste Venne. Vanuit de gemeenschap horen we positieve geluiden. Het heeft geleid tot meer reuring en levendigheid. Nu de bieb helemaal is geseteld wordt het tijd voor de volgende stap. We hopen en dringen erop aan dat de aldaar zittende organisaties meer gaan samenwerken op bestuurlijk niveau. We vragen de wethouder om hiervoor de gesprekken op te starten.

In 2023 is de nieuwbouw van basisschool de Dromenvanger in Oudheusden opgeleverd. Het is een mooi gebouw met prachtige lokalen, iets waar al jaren op gewacht is. Maar we zijn er nog niet. Nu moeten we ook doorpakken wat betreft de leefbaarheid en sociale cohesie in de kern Oudheusden.

We zijn verheugd dat onze motie over het verbeteren van de verkeersveiligheid rondom de scholen is opgepakt. Onlangs hebben we voorlopige schetsen gezien van de school in Nieuwkuijk en het ziet er goed uit.

Ook de realisering van de rotonde bij de Mortelweg zorgt voor verbetering van de verkeersveiligheid binnen onze gemeente. Dank aan het college voor deze voortvarendheid.

Daarnaast is Heusden begonnen met warmtescans, waarbij inwoners kosteloos konden laten onderzoeken wat betere isolatie zou opleveren. Het doel van deze proef is om huiseigenaren aan te moedigen te verduurzamen en energie te besparen. Wij ondersteunen dit soort projecten en willen hierop voortbouwen.

Respons van inwoners en eigen bevindingen wijzen uit dat het onderhoud van wadi's in de wijk Victoria in Haarsteeg de nodige aandacht verdient.

Er is sprake van veel wildgroei, waardoor het geen verzorgend beeld geeft wat bij een nieuwbouwwijk hoort. Wij nemen aan dat dit ook op andere plaatsen binnen onze gemeente kan spelen.

Ook horen wij dat door de talrijke wadi's veel meer water aan de grond wordt teruggegeven dan waar vroeger mee is gerekend. Dit geeft een grondwater verhogend effect. Voor beide zaken vragen wij aandacht bij het college.

Een punt van zorg is de hoogte van de reserve sociaal domein. Op 31 december stond de teller op € 475.000,-. Wij vinden deze reserve te laag gezien de toenemende uitgaven voor jeugdhulp en de stijgende tarieven voor hulp bij het huishouden. Hoe staat de wethouder tegenover de suggestie om bij de opstelling van de volgende begroting middelen te reserveren om deze reserve aan te vullen?

Eén van onze technische vragen had betrekking op de wateroverlast in Venne-West in Drunen waar in periodes van hevige neerslag regelmatig kelders blank staan. Gemeentebelangen wil u verzoeken om hier aandacht voor te blijven vragen bij het waterschap en de provincie.

Ten slotte voorzitter, heeft Gemeentebelangen nog een drietal vragen aan het college

.Onlangs is bekend geworden dat het realiseren van een veiligheidsplein bij de nieuwe brandweerkazerne niet door gaat. Heeft het college al een nieuwe locatie op het oog voor het vestigen van een politiesteunpunt?

De tweede vraag: wat is de status van de bouw van het Medisch Science Park op Landgoed Steenenburg?

En de laatste vraag, voorzitter. Hoe kijkt het college aan tegen het grote aantal ingediende art. 43-vragen? Beantwoording hiervan vergt veel ambtelijke inzet, wat extra belastend is gezien de druk op het ambtelijk apparaat. In de voorjaarsnota wordt vermeld dat er geen uitbreiding van de ambtelijke formatie is voorzien. Hoe kijkt het college tegen deze situatie aan? Is dit nog wel werkbaar?"

Mevrouw **Van Helvoort** leest de beschouwing voor van Heusden één.

"Voorzitter,

Financieel:

Heusden één kijkt positief naar de uitkomsten van de jaarrekening 2023, ondanks dat de uitdagingen waar we, net als vele andere gemeenten, aan (zullen) worden blootgesteld. Hiermee duid ik richting de term van 'het ravijnjaar', de dreigende financiële kloof wat druk zal leggen op de begroting.

We zullen hier dan ook rekening mee moeten houden. En dat doet de gemeente. Zo stond de wethouder van Financiën onlangs in de krant met de boodschap om bepaalde projecten/initiatieven/ambities tijdelijk minder prioriteit te geven.

De wethouder stelde dat er sterk bezuinigd moet gaan worden op minder 'cruciale' thema's, maar om niet af te breken wat al goed gaat. Behoudt het goede, zoals de burgemeester altijd zegt. Hier komt mijn partijgenoot later nog op terug.

Enkele opmerkingen omtrent de Wet open overheid (Woo) en de beantwoording op onze vragen.

Aangegeven wordt dat er een stijging van bijna 50% aan verzoeken inzake Woo-verzoeken zijn ingediend. Daarnaast zouden deze verzoeken complexer dan wel omvangrijker van aard zijn dan voorgaande verzoeken. Openbaarheid en transparantie zijn twee belangrijke kenmerken van onze democratische rechtsstaat. Overheidsinformatie is in principe openbaar, tenzij er een grondige reden is waarom dat niet zou kunnen.

De Woo is een instrument om als inwoner informatie te verschaffen over het handelen en besluiten van de overheid. Maar er zijn meer instrumenten die minder zwaar zijn om die informatie te verschaffen.

Denk aan actief inzetten van de Woo-contactfunctionaris bij verzoeken en het actief openbaren van stukken waar vraag naar is, en meer bekendheid geven aan het informatieverzoek. Zo kan het aantal Woo-verzoeken worden teruggebracht zonder afbreuk te doen aan de openheid en met beter dienstverlening naar de inwoners.

De vraag aan het college, voorzitter, ziet toe op het doel van de Woo-verzoeken. Ziet het college een bepaalde trend/overeenkomsten in de ingediende Woo-verzoeken zonder daarin te veel detail op in te gaan?

Zijn er bijvoorbeeld structurele zaken waar de inwoners meer informatie over zouden willen? En zo ja, zou een andere vorm van (actief) informeren kunnen bijdragen aan de informatievoorziening? Ondanks dat het college geen beleid of doelstelling hanteert t.a.v. de Woo-/informatieverzoeken.

Enkele opmerkingen omtrent de budgetoverhevelingen.

Heusden één is blij om kennis te nemen van het overzicht van de budgetoverhevelingen, waar te zien valt dat er een afname van overgehevelde bedragen heeft plaatsgevonden (buiten de gelden van Oekraïne om). Dit laat blijk zien van meer uitgevoerde taken/afspraken. Ook zien wij de positie van de algemene reserve als een positief resultaat, met een verwachting van € 41,5 miljoen.

Wat is er gebeurd in 2023.

Dan, een korte terugblik op het afgelopen jaar.

Afvalstoffendienst

We hebben afgelopen jaar tegen een grote uitdaging gestaan ten opzichte van het ophalen van afval in onze gemeente. We hebben als gemeente de keuze moeten maken om het ophalen van afval door vrijwilligers stop te zetten, als ook een verandering in de manier waarop het afval werd opgehaald. We hebben onlangs als Heusden één een motie ingediend aangaande het faciliteren van kroonringen. Graag horen wij na de zomer van de wethouder zijn visie op het gehele afvalverhaal. Niet te vergeten dat het ophalen van afval tijdelijk heeft stilgelegen als gevolg van het stilleggen van de overslaghal. Gelukkig heeft dat niet al te lang geduurd.

Invoer Omgevingswet

Ook is recentelijk de Omgevingswet in werking getreden. Graag wil ik vanuit mijn rol als lid van de klankbordgroep Omgevingswet mijn complimenten delen richting de ambtelijke organisatie voor de voorbereidingen en het handelen gericht op de inwerkingtreding van de wet. We staan nog wel in de beginfase qua werking, ervaringen en inzichten. We zijn dan ook benieuwd naar de verdere werking van deze complexe nieuwe werkvorm.

Motie woningbouw Drunen

We zijn als Heusden één blij om te vernemen dat er al veel vorderingen worden gemaakt in de voorbereiding op het realiseren van woningbouw in Drunen en de huisvesting van het beoogde nieuwe gemeentehuis. Wij volgen deze ontwikkelingen graag. Wij zien namelijk een meerwaarde in beide projecten. Aanvullend met de kritische noot ten aanzien van het budget. Het mag niet ten koste van alles gaan!

En tot slot wil Heusden één vanaf deze plaats de complimenten geven aan de ambtelijke organisatie voor de zorgvuldige en tijdige beantwoording van de gestelde vragen rondom de jaarrekening 2023.

Voorzitter,

Tot zover in eerste termijn.”

Mevrouw **Kuijsten** leest de beschouwing voor van de VVD.

“Voorzitter,

Ook over 2023 laat de gemeente Heusden weer een positief resultaat zien. Dit alles door het verantwoorde financieel beleid wat de gemeente al jaren voert. Dit is een van de belangrijkste speerpunten van VVD Heusden en we zijn dan ook tevreden met de resultaten die we zien. Wij willen het college van burgemeester en wethouders, maar zeker ook al onze mogelijkmakers binnen de gemeente hartelijk bedanken voor hun waardevolle bijdrage aan de langetermijnambities van Heusden. Als VVD Heusden zagen we in 2023 verschillende urgente problemen: de grote behoefte aan meer en andere typen woningen, de klimaatverandering en wat dat voor onze (water)huishouding betekent, stijgende kosten door een onverwacht hoge energierekening en de inflatie. Binnen de muren van ons gemeentehuis vinden we het nog steeds moeilijk om nieuwe mogelijkmakers te vinden en de bestaande mogelijkmakers voldoende te boeien en binden aan onze mooie gemeente. We realiseren ons dat veel van deze uitdagingen niet op korte termijn op te lossen zijn.

Uitdagingen en zorgen voor 2025 en verder blijven aanwezig en deze zitten volgens VVD Heusden juist op het gebied van de stijgende kosten van het dagelijks leven. Ondanks dat we tevreden zijn dat we ons gemeentelijk huishoudboekje op orde hebben, vragen wij ons af: hoe komt het dat het de gemeente niet lukt om alle budgetten uit te geven? Begroten we met een vork?

Als VVD Heusden blijven we echter positief, want wij geloven dat met creativiteit, flexibiliteit en de hulp van zowel van onze mogelijkmakers, onze inwoners en het sterke bedrijfsleven in onze gemeente, dat er hard doorgewerkt wordt aan structurele oplossingen. Tegenwoordig noemen we een probleem al snel

een crisis, maar wij vinden dat dit niet klopt en zeker niet helpt. Wanneer we realistisch aan de slag gaan, eerlijk en transparant zijn en blijven over wat moet, wat kan en wat niet kan, worden deze problemen ook weer behapbaar en ontstaat perspectief. Tot zover de eerste termijn."

De heer **Danse** leest de beschouwing voor van GroenLinks-PvdA.

"Voorzitter.

Allereerst complimenten over de jaarstukken. Ze zijn duidelijk en compleet. Laat ik daar ook eens een keer een compliment voor geven in deze turbulente tijd, want er worden steeds nieuwe regels gesteld. Onder andere SiSa-regeling, andere regelingen waarbij toch alle zeilen bijgezet moeten worden door de ambtenaren. Dus dank daarvoor dat dat allemaal gelukt is.

Verder willen wij op dat punt ten aanzien van de board letter van de accountant ook een suggestie meegeven. Daar wordt gesproken over de CSRD, de Corporate Sustainability Reporting Directive, vanuit de Europese Unie. Maar we denken dat dat een enorm goed instrument is om ter hand te gaan nemen. Dat wil niet zeggen dat wij er al voor pleiten om dat voor honderd procent bij de accountants neer te leggen ter controle, maar er al wel mee te starten omdat je daarmee een uniform instrument hebt waar zowel het bedrijfsleven, instellingen maar vooral de gemeente als voorloper op het gebied van duurzaamheid, althans die rol willen we toch graag vervullen met zijn allen, dat we voor alle partijen kunnen hanteren. En dat we daarmee vast gaan starten en daar ervaring in op gaan doen. Want het is een hele pan eten om dat goed vorm te geven. Dus dat even als suggestie naar het college toe.

Verder zijn wij zeer positief over de min of meer switch die gemaakt is op het gebied van het sociaal domein van regressie naar preventie. Wij zijn blij dat die keuze gemaakt is en natuurlijk gaan de kosten voor de baten uit. Wij snappen dat dat best een wissel kan trekken op het budget voor het sociaal domein. Maar op de langere termijn denken wij dat er een inderdieneffect te bereiken is. Maar bovenal dat onze burgers daar vooral beter van worden: betere zorg, vroegtijdig geholpen, armoedebestrijding, allemaal elementen die we hoog in het vaandel hebben staan en die we toejuichen. Dus complimenten voor deze switch. Daar wil ik het even bij laten. Nog een toevoeging. Wij zien dus op de langere termijn echt resultaten in investering in mensen in plaats van in stenen. Dat wil niet zeggen dat daarmee bouwen op de achtergrond moet komen, want dat is ook zeer urgent voor onze bewoners. Daar wil ik het even bij laten. Dank u wel."

Mevrouw **Bol** leest de beschouwing voor van het CDA.

"Dank u wel voorzitter.

Voor ons ligt de jaarrekening 2023. Vanavond blikken we terug op wat er is goed gegaan in het afgelopen jaar en waar onze gezamenlijke uitdagingen liggen.

2023 was een jaar waarin we geconfronteerd werden met veranderingen, voorzitter. Klimaat gerelateerd, zoals intense hittegolven. Het was het warmste jaar sinds 1901 - en tegelijkertijd ook het natste. Maar ook de verwoestende aardbevingen in Turkije en Syrië, de val van ons kabinet en de daaropvolgende Tweede Kamerverkiezingen van november jl.

En net als vorig jaar ontkomen we er niet aan om ook de onrust in de wereld te benoemen. De oorlog in Oekraïne is inmiddels het derde jaar ingegaan. Met alle verschrikkelijke gevolgen van dien. Dit beeld zien we ook in Israël en Gaza. Sinds 7 oktober vorig jaar woedt ook in het Midden-Oosten een oorlog van ongekende omvang.

Voorzitter.

Ook voor Heusden was het een bijzonder jaar. We zien een gemeentelijke organisatie die het afgelopen jaar wederom flexibel is omgegaan met grote uitdagingen, zoals de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. En naast alle reguliere werkzaamheden, zoals RIB's, nota's en uitvoeringsagenda's is er sprake geweest van het nodige artikel 43-vragen. CDA Heusden wil de ambtelijke organisatie daarvoor bedanken.

CDA Heusden is tevreden over het positief resultaat(en) zoals die uit de Jaarrekening 2023 blijkt. Onze financiële uitgangspositie is goed, maar laten we eerlijk zijn. Net als alle andere gemeenten in Nederland krijgt Heusden in 2025 minder geld uit het gemeentefonds. Dit zal ons als gemeente dwingen om keuzes te maken. CDA Heusden hecht aan financiële duurzaamheid. Maar goed, daar straks meer over in de voorjaarsnota.

Er is al veel gezegd over de Jaarstukken 2023. Wat valt ons op?

Nieuw en interessant is de rechtmatigheidsverantwoording. Voor het eerst legt het college expliciet verantwoording af over de naleving van de regels die relevant zijn voor het financiële 'reilen en zeilen' van de gemeente. Over de naleving van de voorwaarden voor Europese bestedingen bijvoorbeeld. Daar

zien we dat Heusden in 2023 voor ruim € 1.2 miljoen heeft uitgegeven waarbij de Europese aanbestedingsregels niet correct zijn toegepast. Tegelijkertijd lezen we dat er maatregelen zijn getroffen om dit soort fouten in de toekomst tegen te gaan. Het CDA Heusden vindt dit een goede en noodzakelijke ontwikkeling, voorzitter.

Een ander punt van aandacht blijft, net als vorig jaar, de krapte op de arbeidsmarkt. De VNG berichtte in mei jl. dat als er niets verandert de dienstverlening in gemeenten (verder) onder druk komt te staan. Dit kan niet zonder (financiële) effecten blijven voor onze organisatie en dit zien we o.a. terug in de externe inhuur. Een stijging van 13% in kosten over 2023, terwijl het beleid erop gericht is dit te laten afnemen. Voorzitter. De VNG geeft naar aanleiding van de Personeelsmonitor 2023 aan dat we ook nog te maken krijgen met een pensioengolf en extra taken die op ons - als gemeenten - afkomen. En spreekt zelfs over "het is 5 voor 12 en tijd om scherpe keuzes te maken." Voelt de verantwoordelijke portefeuillehouder eveneens deze urgentie? Want als er binnen onafzienbare tijd niets verandert dan lopen we misschien het risico dat de toekomstige gemeentelijke dienstverlening aan onze inwoners vastloopt. We horen het graag, voorzitter.

Maar waar hebben we als gemeente Heusden versnelling op behaald? Hoe staat het ermee? Het college voert nu al twee jaar het coalitieprogramma 'Heusden Nu en Straks' uit. We hebben hier enkele weken geleden met elkaar de tussenstand besproken. CDA Heusden bracht ook toen veiligheid in, verkeersveiligheid in relatie tot het Gemeentelijk Vervoer- en VerkeersPlan (GVVP). In de jaarstukken staat: "We hebben gewerkt aan verschillende projecten die bijdragen aan een verkeersveiliger inrichting van de openbare ruimte." Daar is zeker vooruitgang geboekt, maar dit neigt vooral naar ambitie 5 uit het GVVP. Van CDA Heusden 'mag er nog wel een tandje bij.' Dan denken wij aan ambitie 1 uit het Heusdens GVVP deel 2 uit 2022. Die omschrijft een prettige en veilige leefomgeving te bereiken door (ik citeer) "Zwaar vracht- en landbouwverkeer rijdt buiten de kernen om, we gaan op een veilige manier naar school of naar de sportclub en we zetten de voetganger centraal bij het inrichten van onze openbare ruimte." Voorzitter, onze steun heeft de wethouder!

Afsluitend twee thema's die ik nog kort wil benoemen.

De woonopgave. Bouwen en nog eens bouwen. Dat is toch het uiteindelijke doel. Voor wat betreft het CDA Heusden blijft de focus op voldoende betaalbare (sociale) huur- en koopwoningen, ook voor starters en jonge gezinnen, met de benodigde voorzieningen binnen handbereik.

Het sociale domein. Hier gaat veel geld in om. Twee dingen vallen ons op:

Allereerst een verdere daling van jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp. Het ingezette beleid om te voorkomen dat jeugdzorg nodig is, werpt zijn vruchten af. Een goede ontwikkeling, voorzitter.

Een punt van zorg daarentegen zijn de hogere kosten leerlingenvervoer. We zien sinds 2020 een toename van het aantal leerlingen, terwijl het beleid erop gericht is om kinderen zoveel mogelijk aan te moedigen zelfstandig te reizen. Heeft het gevoerde beleid hier dan geen effect? We horen het graag, voorzitter.

Dank u wel, voorzitter. Tot zover de eerste termijn."

De heer **Aarts** leest de beschouwing voor van Heusden Verbindt.

"De Opkomst van Regiomanagers: Verlies van Lokale Verbinding en Uitdagingen voor de Gemeente. De recente opkomst van regiomanagers, die eigenlijk wethouders zouden moeten zijn, heeft geleid tot een zorgwekkend verlies van verbinding met wat er lokaal speelt. Dit is duidelijk zichtbaar in de jaarstukken van 2023, waarin talloze tegenstellingen en activiteiten van voormalige wethouders, nu regiomanagers, naar voren komen.

Neem bijvoorbeeld de problematiek rondom hittestress door verharding. Het college lijkt geen oog te hebben voor de duizenden vierkante meters verharding die projecten zoals GOL met zich meebrengen. Wordt geslikt als zoete koek. Nog sterker, op een concrete vraag weet men het antwoord niet. Als regiomanager wil je natuurlijk dat dergelijke projecten hoe dan ook doorgaan, ondanks de lokale nadelige gevolgen. Waarom zou ik als inwoner nog meedoen aan bijv. tegeltje wippen als 100 meter verder er weer vele duizenden vierkante meters verharding plaatsvindt?

Verder blijkt uit antwoorden op vragen over de opbrengsten van gemeenschappelijke regelingen dat er geen helder beeld is van wat deze opleveren voor de gemeente Heusden. Regiomanagers lijken meer gericht op hun regionale belangen dan op de directe behoeften van de inwoners. Leefbaarheid en bijv. schone lucht akkoorden worden aan de wilgen gehangen en zijn op geen enkel moment meer een werkelijke toetsingskader.

Mijn focus als raadslid ligt bij de inwoners die in toenemende mate onzekerheid ervaren. Lokale verenigingen zien beschikbare locaties verdwijnen en in woonwijken neemt de verkeersveiligheid en leefbaarheid af. Regiomanagers lijken dit te negeren, terwijl zij druk bezig zijn met andere projecten en

rollen. Regionale tafels weigeren halsstarrig openheid te geven over wat de inwoners van Heusden te wachten staat als het gaat om de opvang van maar liefst 600 mensen.

De recente midterm review, waarbij een resultaat van 91% werd gecommuniceerd, was een absoluut dieptepunt. Het vermengen van resultaat en inspanning creëert onzekerheid bij mij als raadslid en bij de inwoners. Het leidt tot de vraag: wat is echt bereikt? 91% is niets meer of minder dan lariekoek.

Wanneer inderdaad ook de inspanning wordt gemeten die tot een vermeend resultaat leidt, is dat niets meer of minder dan het etaleren van "schijnresultaat"

Heusden Verbindt blijft zich richten op de grote uitdagingen: bouwen, verkeersveiligheid, leefbaarheid en sociale verbinding. Tijdens de midterm review viel de vraag van de fractieleider van DMP over het bouwen in De Grassen op. De veronderstelling dat bouwen afhankelijk zou zijn van een positief besluit van de Raad van State is misplaatst.

Het is het de coalitie die "bouwen, bouwen, bouwen" stopt, niet de Raad van State. Daarom stel ik hier de vraag aan DMP: op basis waarvan – en ik 'quote' uw vraag uit de midterm "kunt u aangeven hoeveel woningen we in De Grassen hadden kunnen bouwen als we een eerder positieve besluit van de Raad van State zouden hebben gehad. Wat is het verlies in de afgelopen 2 jaar op dit onderdeel" – meent u te weten dat uitstel van de uitspraak van de Raad van State "het bouwen stopt op De Grassen". Graag hoor ik concreet het antwoord van DMP.

Bij hetzelfde bestemmingsplan De Grassen hebben we al onze zorgen geuit over de participatie van bewoners van de Mommerssteeg. De zorgen zijn terecht, gezien de massale protesten bij de Raad van State. Nu lijkt er plotseling wel ruimte voor gesprek. Het is van de bizarre dat vrijwel niemand in deze raad zich zorgen lijkt te maken over wat hier speelt.

DMP, Gemeentebelangen en VVD uiten zorgen over projecten in Heusden Vesting, terwijl de problemen in Vlijmen genegeerd worden. Waarom deze selectieve aandacht? Kinderen zullen niet meer veilig op straat kunnen spelen en de verkeersdruk in woonwijken zal gigantisch toenemen. Nu zijn er al grote problemen op het plein. Hoe ziet volgens de fractieleiders van DMP, Gemeentebelangen en VVD dit er straks uit als het vrachtverkeer met honderden toeneemt? Graag een reactie van deze fractieleiders hoe ze de veiligheid gaan borgen.

Tot slot blijkt er naast de grote achterstanden in wegen ook een gebrek aan sociaal onderhoud bij verenigingen. Deze verenigingen vormen het cement van onze samenleving en het fundament van dorpen. Heusden Verbindt ziet de noodzaak van een betrouwbare en beschikbare overheid. Wanneer in de krant wordt gecommuniceerd "er is geen geld" en een week later blijken er openingen, roept dat vragen op over de betrouwbaarheid van de overheid.

Daarom heb ik slechts één vraag aan het college: Vindt het college, net als Heusden Verbindt, dat de overheid beschikbaar en betrouwbaar moet zijn?"

De heer **Van de Beek** leest de beschouwing voor van D66.

"Voorzitter,

De kloof tussen inwoners en overheid/politiek lijkt volgens berichten in de media steeds groter te worden. Op landelijk niveau denk ik hierbij aan het lage opkomstpercentage van kiezers tijdens verkiezingen, de onvrede onder agrariërs, de toeslagaffaire en zo zijn er nog meer voorbeelden aan te dragen. Dit gevoel van onvrede speelt ook op lokaal niveau. Je kunt je de vraag stellen of dat gevoel altijd terecht is. Dat is nu echter niet relevant.

Een gevoel zegt iets over de samenleving in zijn geheel. Het zegt ook alles over de overheid. De overheid kan en moet zich inspannen om het gevoel onder inwoners positief te maken. De gemeente heeft zeer veel invloed op het dagelijks leven van inwoners, iets waarvan zij zich niet altijd bewust zijn. Dit zijn niet alleen vanzelfsprekende zaken zoals het uitgeven van een paspoort of het voltrekken van een huwelijk. Wat maakt dat inwoners positief en gelukkig zijn, is zorg, huisvesting, onderwijs, ontspanning en deelname aan de maatschappij.

Inwoners verlangen terecht dat dit voor hen allen onvoorwaardelijk beschikbaar is. Wat is hier in 2023 gedaan om dit te bereiken, en hoe hebben inwoners dit beleefd? Helaas vind ik hierover te weinig terug in de jaarstukken. De jaarstukken moeten veel meer een beeld geven over de samenleving en hoe de inwoners hier in staan. Tot zover, voorzitter."

Wethouder **Van Esch** dankt voor de complimenten en brengt deze over aan de ambtelijke organisatie. De accountant heeft ook bevestigd dat de gemeente de financiën op een goede manier weergeeft. De wethouder dankt ook voor de complimenten over het verslag betreffende het illegaal grondgebruik.

De ontwikkeling van Steenenburg is in volle gang, waaronder ook de bouw van een medische campus. De initiatiefnemers zijn bezig met voorbereidende stukken. De verwachting is dat in de loop van het jaar meer duidelijk wordt en een aanvraag voor de omgevingsvergunning kan worden ingediend. Er zijn minder budgetoverhevelingen geweest, buiten Oekraïne om. Getracht wordt het geld te besteden waar het voor is bedoeld en waar beleid voor is gemaakt.

Het college begroot niet met een vork en de wethouder vraagt hier een concreet voorbeeld van. Men probeert zo consequent, concreet en reëel mogelijk een begroting op te stellen. Soms komen er echter budgetten vanuit het Rijk die men zelf kan inplannen waarbij beschikbare capaciteit een rol speelt. Het is verstandig om ook te kijken naar de aangekondigde bezuinigingen.

De accountant heeft een aanbeveling gedaan om naar de duurzaamheidsdoelen te kijken. Dit is voor gemeenten echter niet verplicht te doen. Hoewel het college dit een belangrijk thema vindt, wil men dit niet als leidend zien en het bredere doel in zicht houden.

De accountant heeft aangegeven dat een aantal keren de Europese aanbestedingsnorm enigszins is overschreden. Ten opzichte van andere vergelijkbare gemeenten zit Heusden aan de onderkant. De gemeente gaat hiermee aan de slag.

Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt moet men scherpe keuzes maken, mede-veroorzaakt door de extra taken vanuit het Rijk. De gemeente Heusden blijkt een aantrekkelijke werkgever te zijn vanwege de schaalgrootte, waardoor vacatures goed opgevuld kunnen worden ook met mensen van buiten gemeentelijke organisaties.

De midterm review bevat twee kolommen: de eerste kolom geeft aan hoever men is en de tweede kolom wat de verwachting is om zaken uit het coalitieakkoord te kunnen bereiken. Er is al aangegeven dat sommige zaken niet of minder gaan lukken. Een betrouwbare overheid is zeker belangrijk. Daar hoort ook een verstandige financiële huishouding bij.

Wethouder **Van Steen** zegt dat wordt gedacht over speeltuinen zoals het Kwekkeltje. Er is wat vertraging opgetreden bij de aanbesteding, maar hij heeft een aantal locaties op het oog. Probleem daarbij is dat er ook enige toiletvoorziening moet zijn en een vorm van een bar/keukenconstructie. Wat het sociaal domein en reserveringen daarin betreft, probeert het college realistisch te begroten. Dit blijkt ook goed te gebeuren, ondanks de oplopende kosten. Men gebruikt potjes om tegenslagen op te vangen. Als uit de praktijk blijkt dat ieder jaar te weinig is gereserveerd, kan men het jaar daarna meer reserveren en niet per se een potje maken om de reserve sociaal domein groter te laten zijn. De hogere kosten voor het leerlingenvervoer worden voornamelijk veroorzaakt door de tijdelijk andere huisvesting van de Dromenvanger.

Wethouder **Meesters** merkt op dat de zelfbewoningsplicht al langer wordt toegepast, voornamelijk bij de verkoop van eigen gronden. Sinds februari 2023 is het beleid hierover vastgesteld en vanaf dat moment is dit ook afdwingbaar bij ontwikkelingen van derden, met wie de gemeente anterieure overeenkomsten aangaat. In 2023 ging dit om negen gevallen bij allerlei typen nieuwbouwwoningen. Bij anterieure overeenkomsten voor sociale huurwoningen geldt dit niet. Twee overeenkomsten vielen net in de overgangsfase.

Het college deelt de zorgen over de hoge grondwaterstand door langdurige regenval. Er is regelmatig overleg met het waterschap hierover. Men streeft ernaar hydrologisch neutraal te ontwikkelen. Er is een bouwopgave wat om meer waterberging vraagt. Hiervoor worden de wadi's gerealiseerd. In sommige gevallen ligt het onderhoud hiervan het eerste jaar bij de ontwikkelende partij en daarna bij de gemeente, zoals bij de wijk Victoria in Haarsteeg. De gemeente heeft hier aandacht voor en is in overleg met de bewoners om tot een juiste oplossing te komen.

De wethouder onderschrijft de complimenten over de wijze van invoering van de omgevingswet. Hier is veel werk voor verzet, maar er moet nog veel meer werk worden gedaan om te komen tot een omgevingsplan. Hierin zijn de eerste stappen gezet. De raad wordt hier voortdurend over geïnformeerd.

Wethouder **Van den Bosch** zegt toe het IHP en de stand van zaken rondom het d'Oultremontcollege in één keer mee te nemen om een afgestemd geheel te hebben. De wethouder komt eind dit jaar, uiterlijk begin volgend jaar met een update van het IHP inclusief de plannen voor het d'Oultremontcollege. Het streven is in het najaar met een aanzet tot een nieuw afvalbeleidsplan te komen, waarin zowel de huis-aan-huisinzameling van afval als afvalinzameling op de milieustraat worden meegenomen. Daarvoor komt de wethouder met een evaluatie van de huidige afvalinzameling met de discussie over wel of geen koppelingen.

Er zijn al gesprekken gestart met de grote partijen over de Voorste Venne om de samenwerking beter vorm te geven en hierdoor synergievoordelen te behalen.

Burgemeester **Van Hees** had verwacht en gehoopt voor de zomer concreter te kunnen zijn met betrekking tot het veiligheidsplein, maar dit duurt langer. Zij hoopt na de zomer daarop terug te kunnen komen.

Het stellen van artikel 43-vragen is een groot democratisch recht voor raadsleden. Het is niet aan het college hier een oordeel over te vormen. De raad kan elkaar wel bevragen over het grote aantal vragen. Het is lastig trends waar te nemen in het stijgend aantal Woo-verzoeken bij dergelijk, in verhouding, kleine aantallen. De gemeente Heusden loopt ver vooruit op andere gemeenten bij het openbaar maken van stukken. Collegevoorstellen en –besluiten worden integraal openbaar gemaakt op de website. Daarnaast is er sinds kort een link naar een aparte site waarin de Woo-verzoeken, de besluiten daarop en de categorieën daarvan inzichtelijk zijn. Conform de Wet open overheid moet de gemeente meer actief openbaar maken, maar het kost tijd dit op een zorgvuldige manier te realiseren. Of het aantal verzoeken zal afnemen, moet uit de praktijk blijken.

De heer **Broos** (DMP Heusden) gaat in op de vraag van Heusden Verbindt over het bouwen op De Grassen. De wethouder heeft zijn vraag tijdens de vorige vergadering hierover naar tevredenheid beantwoord. De tweede vraag van Heusden Verbindt over de Mommersteeg is schriftelijk beantwoord, met als bijlage een verslag uit 2017 waarin DMP ook zorgen heeft geuit. Dit heeft geleid tot een heropwaardering van de Tuinbouwweg Oost.

De heer **Aarts** (Heusden Verbindt) heeft een eigen onderzoek gedaan en door de vele gestelde vragen krijgt men een beter algemeen beeld. Hij heeft de uitspraak uit 2014 laten toetsen en deze uitspraak vormt geen belemmering om te kunnen bouwen. Er kan vandaag worden begonnen met bouwen. De coalitie zit in een tunnelvisie die elkaar heeft verrijkt. Spreker vraagt aan de wethouder wat hem tegenhoudt om vandaag nog te starten met het bouwen op De Grassen.

Wethouder **Meesters** vraagt om de uitspraak uit 2014 en wil deze bekijken. Bij die uitspraak heeft de Raad van State aangegeven dat de ontwikkeling rondom het centrum van Vlijmen, met afwikkeling via de Akker en de Grote Kerk, beperkt is. Bovendien werd een aantal woningen genoemd. Dit was aanleiding om de eerste fase van De Grassen wel te ontwikkelen en voor de rest een goede ontsluiting te zoeken. Die ontsluiting is gevonden in de randweg Vlijmen welke is opgenomen in de GOL. Het wachten is nu op de uitspraak van de Raad van State hierover, waarna het gebied ontsloten kan worden. Rekeninghoudend met de bewoners is het geen optie ontsluiting van het tweede deel van De Grassen via de Akker en de Grote Kerk te laten lopen, vanwege de toename van het verkeer.

De heer **Danse** (GroenLinks-PvdA) verwijst naar pagina 21 van de boardletter over het invoeren van het CSRD. Het lijkt hem niet verstandig zo'n kans te laten lopen. Hij stelt voor vast een vingeroefening te doen om die kans te nemen en een uniform instrument voor het totaal toe te gaan passen, zowel intern als extern.

Wethouder **Van Esch** refereert aan het accountantverslag waarin wordt geadviseerd hier wel naar te kijken, hoewel dit niet van toepassing is op gemeenten. Het college is bereid dit te doen, maar wil hier verstandig mee omgaan en waken voor onnodige regeldruk of veel werk.

De heer **Kleian** (Heusden Transparant) geeft aan dat het grote aantal artikel 43-vragen wellicht wordt veroorzaakt door het feit, dat leden die deel uitmaken van de coalitie veel breder en uitgebreider zijn geïnformeerd dan de andere leden van de raad.

Over het illegaal grondgebruik verwijst spreker naar het illegaal storten van betonblokken op een groot stuk grond langs de Voordijk door inwoners, om parkeren van auto's tegen te gaan. Hij vraagt zich af of hij dat bij zijn voorkeur ook mag doen om auto's te weren.

Wethouder **Van Esch** heeft aangegeven het illegaal gebruiken van stukjes grond aan de bosrand en dergelijke voor privégebruik aan te willen pakken.

De **voorzitter** geeft aan dat het hier over de jaarrekening gaat en dergelijke detailvragen bij een informerende sessie thuishoren.

De heer **Aarts** (Heusden Verbindt) zegt dat het niet alleen over de jaarrekening gaat, maar ook over verkeersveiligheid, waarover hij een aantal vragen heeft gesteld aan de coalitie.

De **voorzitter** concludeert dat in meerderheid wordt besloten conform het voorstel van burgemeester en wethouders, met twee stemmen tegen van de heer Aarts (Heusden Verbindt) en de heer Kleian (Heusden Transparant).

De voorzitter schorst de vergadering voor een kleine maaltijd en heropent de vergadering om 18.45 uur.

7. Eerste bestuursrapportage 2024

De **voorzitter** legt uit dat iedere spreker maximaal vijf minuten spreektijd heeft en licht het proces toe. De uitgesproken tekst geldt bij de voorgelezen bijdragen; deze kan afwijken van de eerder aangeleverde tekst.

Mevrouw **Joosten** leest de beschouwing van DMP Heusden voor.

“De bestuursrapportage is een belangrijk document. Het geeft op twee gezette momenten inzicht in afwijkingen op de begroting. Dat maakt dat we als raad gerichte vragen kunnen stellen. Dank dan ook voor het beantwoorden van de technische vragen.

In het verlengde daarvan ligt wel een oproep namens onze fractie. De klankbordgroep sociaal domein is al op verschillende momenten bij elkaar geweest. Samen met de ambtelijke organisatie, gezamenlijk met de Rekenkamer en met de klankbordgroep an sich. Ondanks dat er een eerste aanzet is vanuit deze klankbordgroep om te komen tot een rapportage sociaal domein, lijkt het spaak te lopen op het omzetten van deze gegevens in een daadwerkelijke rapportage. Omdat de intentie is dit gelijk te laten lopen met de berap, nemen we hier even de ruimte om de oproep te doen aan het college om hier echt vaart mee te maken. We zouden dan ook graag de toezegging willen dat bij de volgende berap ook de rapportage sociaal domein opgeleverd gaat worden, ook al is dat een eerste aanzet.

Een tweede punt betreft nog een vraag naar aanleiding van de beantwoording van de technische vragen. We zien dat bij de bibliotheek en bij ContourdeTwern is afgeweken van het standaard indexeringspercentage van 4,39%. Bij de bibliotheek is dat ongeveer 0,3% meer, maar bij ContourdeTwern is dit een verdubbeling van het percentage. Bij de technische vragen bij de andere stukken valt te lezen dat ContourdeTwern een fout heeft gemaakt in hun begroting en dat zij de GALA-middelen die zij vorig jaar hebben ontvangen meegerekend hebben in hun reguliere budget. Wethouder, is deze fout rechtgetrokken door middel van het verdubbelen van het indexpercentage? Indien dit aan de orde is, vindt u het in het kader van transparantie de meest logische oplossing? Graag een reactie.”

Mevrouw **Bok-Geelen** leest de beschouwing van Gemeentebelangen voor.

“Voorzitter,

Hoewel we voor volgend jaar nog een positief resultaat verwachten, laat de prognose voor de jaren 2026 en verder helaas rode cijfers zien. Onlangs is het tweede deel van het rapport van de Studiegroep begrotingsruimte gepubliceerd; zij adviseren het Rijk. Zij geven in het rapport aan dat het Rijk vanaf 2028 maar liefst € 17 miljard moet bezuinigen! Dat is heel anders dan de 3 miljard bezuinigingen waar men nu over praat.

Financiële uitdagingen staan onze gemeente te wachten en we zijn blij dat het college proactief handelt door tijdig met een ombuigingsplan te komen, zodat we de verwachte daling vanuit het gemeentefonds zo goed mogelijk kunnen opvangen. Maar moeilijke keuzes maken is onvermijdelijk de komende jaren. We zullen over dit onderwerp dadelijk nog terugkomen bij het behandelen van de voorjaarsnota. Uit onderzoek blijkt dat het vervangen van de beschoeiing op de vestingwallen door nieuwe beschoeiing niet doelmatig is voor het stabiliseren van de vestingwallen.

Het gereserveerde bedrag van € 60.000 valt hierdoor vrij en zal gebruikt worden voor andere stabiliteitsmaatregelen. Een gedeelte van de vestingwallen is niet voldoende stabiel en zal in de toekomst beschermd moeten worden door oeverbescherming in de vorm van damwanden. In de huidige tijd van regelmatige wateroverstromingen willen we met klem aandacht vragen om tijdig de werkzaamheden van het aanleggen van kostbare damwanden in te plannen en hiervoor alvast financieel te reserveren of subsidies aan te vragen.

Gemeentebelangen kan instemmen met de voorgestelde kredieten in deze bestuursrapportage.”

Mevrouw **Van den Dungen** leest de beschouwing van Heusden één voor.

“Voorzitter,

Zoals aangegeven, is het te verwachten resultaat voor 2024 in de begroting na deze bestuursrapportage € 2.3 miljoen voordelig. Dat is na alle mutaties ons inziens een goed resultaat.

Betreffende onze technische pag. 8 indexering welzijnssubsidies en de beantwoording daarvan hebben wij toch nog een vraag.

ContourdeTwern en de bibliotheek hebben een hogere indexering ontvangen ten opzichten van de overige maatschappelijke instellingen. Er wordt aangegeven dat is aangetoond dat deze indexering nodig is om de dienstverlening te kunnen blijven bieden.

Kunt u op hoofdlijnen aangeven wat er dan is aangetoond om te besluiten daarin mee te gaan?

Als Heusden één willen wij zeker stilstaan bij de positieve resultaten van ons zwembad Die Heygrave. Inkomsten bij diverse onderdelen zijn flink toegenomen, in totaal € 80.000. Ook mede door sluiting van baden in de regio is er een toename ontstaan van meer bezoekers. Vorig jaar hebben wij nog vragen gesteld i.v.m. het tekort aan personeel bij het zwembad.

Onze vraag gezien deze toename: is het personeelsbestand nu ook op orde? Of is het nog inhuur?

Voorzitter,

Wij kunnen ons vinden in de drie kredietvoorstellen zoals opgenomen in het besluit.

Voorzitter, de majeure projecten.

Betreffende de GOL (Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat) hebben wij als Heusden één goede hoop dat we uiteindelijk na vele jaren zo snel mogelijk een onherroepelijke positieve uitspraak van de Raad van State mogen verwachten.

Inmiddels is het definitieve ontwerp Vijfhoevenlaan gereed. De verdere uitwerking hiervan hangt samen met de uitspraak van de Raad van State over de GOL En ook rondom De Grassen is een snelle positieve uitspraak van groot belang voor de verdere uitwerking van de plannen in deze wijk.

Voorzitter, tot zover in eerste termijn."

Wethouder **Van Esch** merkt op dat de aangegeven bezuiniging van € 17 miljard niet alleen een opgave is voor de gemeenten in Nederland. Ook vanuit Den Haag moet goed nagedacht worden over de verdeling van het geld.

Men probeert effectief met het personeel van het zwembad om te gaan. De zwemlessen zitten goed vol. Naast het vaste personeel wordt gebruik gemaakt van inhuur van flexkrachten.

Wethouder **Van Steen** antwoordt dat een eerste rapportage sociaal domein beschikbaar is. Hij zal nagaan waarom dit niet is gecommuniceerd.

Voor dit jaar is besloten de € 180.000 voor ContourdeTwern niet te corrigeren, waarmee ContourdeTwern de kosten grotendeels voor eigen rekening heeft genomen omdat zij te laat waren met het melden. Voor 2025 is de subsidie wel aangepast aan hetgeen aan dienstverlening wordt geleverd. In de voorjaarsnota komt een nieuw bedrag terug.

Wethouder **Blankers** merkt op dat iedereen hoopt op een besluit dit jaar over de GOL.

De heer **Aarts** (Heusden Verbindt) is het grotendeels wel eens met de GOL, maar pleit voor de leefbaarheid en de verkeersveiligheid van Vlijmen die door de GOL worden aangetast. Daarom is Heusden Verbindt niet voor de GOL.

Mevrouw **Van den Dungen** (Heusden één) herhaalt haar vraag over de hogere indexering van ContourdeTwern.

Wethouder **Van Steen** geeft aan dat voor een aantal partijen maatwerk is gemaakt, vanwege enorme wisselingen in de cao's. Hiermee heeft ContourdeTwern aangetoond wat uiteindelijk de verhogingen waren van de feitelijke kosten van dienstverlening, ten opzichte van het jaar daarvoor. Dit is een-op-een geïndexeerd om dezelfde dienstverlening te krijgen. Er is niet gekozen voor minder indexering voor minder dienstverlening.

Mevrouw **Joosten** (DMP Heusden) roept op dit een volgende keer transparant te maken. Wat de klankbordgroep sociaal domein betreft, zijn er wel KPI's opgeleverd maar zonder duiding. Aangezien hier veel geld in omgaat en er behoefte is aan meer duiding, moet hier haast mee worden gemaakt. De expliciete oproep vanuit de raad was om naar een verslag te gaan vanuit het sociaal domein. Vanuit de interne organisatie kwam juist de oproep aan te sluiten bij de huidige P&C-cyclus en dat blijkt de berap te zijn. Een ander moment is echter bespreekbaar, maar spreekster benadrukt de brede behoefte aan deze rapportage.

Mevrouw **Couwenberg** (VVD) bevestigt dit verhaal. Daarvoor is de klankbordgroep ook in het leven geroepen. Er is cijfermateriaal ontvangen. Vanuit de klankbordgroep zijn vragen terug gesteld. Vanuit de

organisatie is niet ingegaan op deze vragen. De wethouder is hierop aangesproken. Zij vraagt naar de voortgang van wat de raad via de klankbordgroep aan de organisatie heeft gevraagd. Wethouder **Van Steen** is bereid aan te leveren wat de raad wil, maar geeft aan dat het verhaal bij de KPI's ingewikkeld en dynamisch is. Er is echter ook afgesproken dat de belasting van het ambtelijk apparaat overzichtelijk moet blijven. Uiteindelijk blijkt het gevraagde buiten de lijn te liggen van wat oorspronkelijk de bedoeling was. De wethouder is niet op de hoogte waar het verschil in zit. Het lijkt hem verstandig inhoudelijk het gesprek hierover aan te gaan en aan te sluiten bij de klankbordgroep. Hij zegt toe zeer kort na het zomerreces een bijeenkomst te plannen.

De **voorzitter** concludeert dat unaniem wordt besloten conform het voorstel van burgemeester en wethouders.

8. Voorjaarsnota 2024

De **voorzitter** legt uit dat iedere spreker maximaal vijf minuten spreektijd heeft en licht het proces toe. De uitgesproken tekst geldt bij de voorgelezen bijdragen; deze kan afwijken van de eerder aangeleverde tekst.

De bijdrage van de heer **Broos** (DMP Heusden) is als volgt:

“Voorzitter,

- Gelet op de financiële ontwikkelingen voor de komende jaren, n.a.v. de te verwachten korting op het gemeentefonds, weten we dat er voor de komende jaren bezuinigd zal moeten worden en mogelijk keuzes moeten worden gemaakt in de eerder vastgestelde ambities.
- Voor dit jaar zijn de keuzes nog niet zo hard voelbaar. In de voorjaarsnota wordt al wel voorgesorteerd op wat we in ieder geval wel gaan opnemen in de begroting voor 2025. Onze fractie kan zich daar zeker in vinden. We vinden het van belang om lopende ontwikkelingen door te zetten.
- Voor het verder uitwerken van een ombuigingsplan zijn in de voorjaarsnota een viertal leidende principes uitgewerkt. We vinden deze wel wat ruim geformuleerd en biedt dit veel ruimte om in de voorbereidingsfase al keuzes te maken waar de raad niet bij betrokken is. Laat ik daarom namens onze fractie nog twee principes toevoegen. Een leidend principe voor de komende twee jaar is dat we ons vooral richten op de uitgewerkte ambities in het coalitieprogramma, waarbij we voor nu vooralsnog niet te veel over de schutting gaan kijken. Dus niet op zaken vooruitlopen, zoals ook verwoord in de voorjaarsnota.
- Om een voorbeeld te noemen: als we in het coalitieprogramma hebben afgesproken om in deze raadsperiode te werken aan planvorming, rekenen we in deze periode nog geen kapitaalslasten door.
- Als tweede. Daar waar het gaat over grote investeringen, hebben we de meeste aandacht voor de ontwikkelingen welke een zo'n breed mogelijk inwonersbelang dienen. Dus kiezen voor goede schoolgebouwen, goed onderwijs, wijkcentra, inrichting openbare ruimte, multifunctionele accommodaties en ontmoetingsplekken voor jongeren en ouderen. Deze dienen het meest een prettige leefomgeving in de kernen.
- Deze twee principes zouden we dan ook graag aan de leidende principes willen toevoegen. Hoe staat het college hierin?
Voorzitter, de jaarrekeningen uit de voorgaande jaren lieten gelukkig een ruim positief saldo zien waardoor deze gemeente genoeg vet op de botten heeft gekregen om de komende magere jaren door te komen.
- Maar om tot goede en gedegen keuzes te komen, zal het toegezegde ombuigingsplan een goed totaaloverzicht moeten bieden. Wat onze fractie wil voorkomen, voorzitter is dat we nu besluiten nemen over investeringen waardoor we later geconfronteerd worden met het niet meer kunnen uitvoeren van belangrijke andere ontwikkelingen. Ofwel, om keuzes te maken, moeten we helder in beeld hebben wat de structurele lasten zijn van huidig en nieuw beleid. De voorjaarsnota geeft ons een goede doorkijk naar de financiële situatie in de komende jaren, maar een volledig inzicht bestaat er nu nog niet vanwege lopende ontwikkelingen; denk aan de uitspraak van de RvS over de gebiedsontwikkeling Langstraat, doorrekening van hieraan verbonden investeringen zoals de aanpassing van ontsluitingswegen en de Kennedybrug, de doorrekening van het integraal huisvestingsplan met betrekking tot de te renoveren schoolgebouwen en besluitvorming over centrale huisvesting van de gemeentelijke organisatie.

- We willen daarom het college verzoeken om dit goed voor te bereiden. Als voorbeeld hierbij kan worden genoemd de in 2020 uitgewerkte keuzepalets waar u ook naar verwijst in antwoord op onze technische vragen. Dit ondersteunt de raad om gedegen besluiten te nemen voor de komende jaren.
- Een leidend principe uit de voorjaarsnota betreft 'samen de trap op, samen de trap af'. Voor onze fractie geldt: bezuinigingen dragen we collectief. We verwachten van het college dat zij voor de komende jaren in deze lijn in gesprek gaat met de regionale samenwerkingspartners. In de voorjaarsnota en de eerder door het college verzonden brief vinden we dat nog wat te zuinig en matig verwoord.
- Zo zien we in het overzicht financieel perspectief in de voorjaarsnota dat er vanuit kadernota's en begrotingen (o.a. de veiligheidsregio, GGD, streekarchief, Baanbrekers en omgevingsdienst) alleen al voor 2025 € 2 miljoen extra wordt gevraagd. Deels is hierover door de raad, los van de doorrekening in de voorjaarsnota, al een besluit genomen. Hoe dan ook vragen we de portefeuillehouders om, gelet op het tegenvallend financieel perspectief, zeer kritisch te blijven in de gesprekken hierover binnen het algemeen bestuur.

Voorzitter, tot zover onze algemene beschouwing over de voorliggende voorjaarsnota. Nog een tweetal specifieke onderwerpen.

De eerste naar aanleiding van het antwoord op een eerdere schriftelijke vraag. Deze gaat over het opgenomen bedrag van € 130.000 voor de aanpassingen in de Caleidoscoop. Gelet op het antwoord verwachten wij dat het bedrag niet toereikend zal zijn. Daarnaast is er vanuit het participatietraject G1000 Vliedberg een burgerakkoord vastgesteld en gepresenteerd. Er zijn voorstellen gedaan voor 'Meer verbinding en betrokkenheid in de wijk'. Kan de wethouder aangeven hoe de voorgestelde aanpassing recht doet aan het burgerakkoord en of de wijk hierbij betrokken is geweest? Zijn er nog vervolgacties gepland na deze aanpassing?

Het tweede specifieke onderwerp gaat over de meermaals besproken problematiek dat jongeren steeds minder kans hebben op de toewijzing van een huurwoning. In een motie stellen we een vorm van woningdeling voor jongeren voor, de zgn. friendscontracten waar steeds meer woningcorporaties mogelijkheden voor bieden. Een en ander wordt verder toegelicht in de motie. Ik zal het dictum voorlezen."

Er wordt een motie ingediend door DMP Heusden over friendscontracten.

De bijdrage van mevrouw **Bok-Geelen** (Gemeentebelangen) is als volgt:

"Voorzitter.

De voorjaarsnota die we vanavond behandelen is wellicht belangrijker dan de nota's die we in voorgaande jaren hebben besproken. Vanuit het Rijk zijn bezuinigingen aangekondigd en die beïnvloeden de financiële speelruimte van Heusden. De meicirculaire laat voor volgend jaar een iets positiever begrotingssaldo zien, maar daarna stevenen we af op een negatief saldo. Ook de daling van de algemene reserve is fors. We blijven weliswaar boven het minimum niveau van € 2,9 miljoen, maar het zijn onzekere tijden met sterk stijgende kosten.

We waarderen het ten zeerste dat het college hier proactief op handelt door in deze voorjaarsnota de ambities voor de komende jaren te beschrijven, maar nog niet daadwerkelijk op te nemen in de voorjaarsnota.

Het plan van aanpak "verstandig vooruit" met daarin opgenomen vier aanpakprincipes geeft ons de handvaten om komend jaar aan de slag te gaan met de noodzakelijke ombuigingen en bezuinigingen om zo te komen tot een drietal scenario's.

Gemeentebelangen kan instemmen om de voorgestelde bestedingsvoorstellen te verwerken in de komende begroting van 2025.

Het voorstel om de tijdelijke formatie jongerenwerk structureel te maken, juichen wij toe. De preventieve werking hiervan is onmisbaar, gezien het groot aantal jongeren dat kampt met mentale problemen.

Van het bestedingsvoorstel voor de indexering van het Integraal HuisvestingsPlan willen we graag weten of de indexering is gebaseerd op de BENG-norm of op de ENG-norm.

Dan de multifunctionele accommodatie in Oudheusden. Is inmiddels meer duidelijkheid over de toekomstige huurders van dit gebouw en hiermee samenhangend het exploitatieplaatje?

Gemeentebelangen is blij dat de bouw van een nieuwe multifunctionele accommodatie in Elshout is opgenomen als ambitie. We vinden het belangrijk dat in tijden van bezuinigingen geprobeerd wordt om een buurthuis in iedere kern te faciliteren.

Een andere ambitie die financieel al wel in de begroting is verwerkt, maar waar de raad nog geen besluit over heeft genomen, is de bouw van een nieuw gemeentehuis. Deze ambitie is niet opgenomen als

bestedingsvoorstel of ambitie en wij zijn van mening dat de bouw van een nieuw gemeentehuis ook moet worden opgenomen in de lijst van ambities. De bouw van een nieuw gemeentehuis is net zo'n grote ambitie als de bouw van enkele MFA's.

In de begrotingsvergadering van vorig jaar heeft Gemeentebelangen aangegeven dat wij voorstander zijn van centrale huisvesting, maar dat we eerst een overzicht van de belangrijkste investeringsopgaven voor de komende jaren willen zien.

Op de ambitielijst van de voorjaarsnota staat niet bij ieder plan een prognose van de kapitaallasten.

Voor bijvoorbeeld de noodzakelijke verbetering van de Kennedybrug staat niets opgenomen.

Daarnaast zal de provincie Noord-Brabant na de uitspraak van de RvS komen met een go/no go moment voor de uitvoering van de GOL. Voor eventuele meerkosten is nog niets gereserveerd, simpelweg omdat deze kosten nog niet bekend zijn.

Voor de mitigerende maatregelen hebben we € 2,5 miljoen gereserveerd. Ook daar kunnen we de vraag stellen of dit bedrag toereikend is. Wij denken van niet!

Kort samengevat: Gemeentebelangen wil graag een toezegging van de wethouder om een overzicht te geven van de belangrijkste investeringsopgaven, inclusief de ambitie om te komen tot een nieuw gemeentehuis met de daarbij behorende jaarlijkse kapitaallasten en wat het effect hiervan is op het begrotingssaldo.

We willen voorstellen om bij de ambities waar geen prognose van kapitaallasten is weergegeven hier een reëel bedrag voor op te nemen.

Eventuele meerkosten voor de uitvoering van de GOL van bijvoorbeeld € 10 miljoen of € 15 miljoen zien wij ook graag opgenomen in dit overzicht.

Pas dan kunnen we een financieel verstandig en verantwoord besluit nemen over een nieuw gemeentehuis zonder dat andere belangrijke plannen in gevaar komen.

Naast al bestaande plannen zijn er nog andere financiële risico's.

Denk hierbij aan de oplopende tarieven binnen het sociaal domein. Deze staan fors onder druk. Ook de verwachte opgenomen besparing op jeugdkosten als gevolg van het jeugd- en gezinsteam is nog niet gerealiseerd.

Vanwege de financieel onzekere toekomst heeft het college besloten om de ambtelijke formatie niet verder uit te breiden, maar om dit intern op te vangen. Wij vragen aan het college om de werkdruk bij het ambtelijk apparaat te blijven monitoren om langdurig ziekteverzuim te voorkomen.

Ten slotte voorzitter, hoewel we voor uitdagende financiële keuzes staan, heeft Gemeentebelangen het vertrouwen dat we dit samen tot een goed einde kunnen brengen. Samen gaan we ervoor zorgen dat onze gemeente een mooie plek blijft waar het fijn werken en wonen is."

De bijdrage van de heer **Klerks** (Heusden één) is als volgt:

"Voorzitter,

Om te beginnen dank aan de organisatie voor de beantwoording van de technische vragen.

Bij de voorjaarsnota kijken we altijd vooruit, wat gaat het komende jaren ons brengen, wat zijn onze wensen en welke uitdagingen liggen daar. Dit jaar zal het voor het eerst in tijden vooral over de uitdagingen gaan. Uitdagingen die er liggen door minder uitkering vanuit het gemeentefonds uit Den Haag. Deze financiële uitdagingen komen bovenop andere uitdagingen die er al waren zoals: de toenemende vraag voor verschillende vormen van zorg en de grote druk op de woningmarkt. Het verwachte verloop van de algemene reserve blijft tot op heden nog op het gewenste niveau. Dat is een belangrijk gegeven.

Alles bij elkaar betekent dat, dat we moeten gaan bezuinigen en dus prioriteiten moeten gaan stellen. In grote lijnen zijn de belangrijkste prioriteiten voor Heusden één:

- Zorg dat de zorg en het sociaal domein toegankelijk blijven voor zorgbehoevenden en gericht is op preventie.
- Bouw verder aan de infrastructuur van Heusden, wegen, verkeersveiligheid en natuurlijk woningen.
- Laat verenigingen, sport, cultuur en anders niet vallen en zorg voor voldoende ontmoetingsplekken, vooral in de kleine kernen.

Om met het laatste te beginnen: MFA Elshout, Buurthuis Nieuwkuijk, Dorpshuis Herpt en park de Hoge Heide zijn lopende projecten en dreigen nu vooruitgeschoven te worden. Dit zijn faciliteiten in de kleine kernen die juist zo belangrijk zijn voor de leefbaarheid van die kernen. Dit gaat verenigingen en de minder mobiele mensen onder ons raken. Verenigingen komen nu al moeilijk aan ruimte en moeten vaak uitwijken buiten hun kern. Heusden één zou graag weten: Waarom juist de keuze voor deze projecten die vooral incidentele uitgaven zijn? Gaan we deze projecten vooruitschuiven en hoelang? Wij

zouden graag zien dat deze projecten prioriteit blijven houden. Hieromtrent zullen wij een motie indienen!

Als we het over faciliteiten hebben, hebben wij ook zorgen over 't Run. Het contract met de uitbater loopt in 2025 af. Is het straks in tijden van bezuinigingen nog wel mogelijk om de vernieuwingen te realiseren die nodig zijn om 't Run ook in de toekomst open te houden? Als het zwembad weg is, komt het niet zomaar meer terug!

Verder kijken wij uit naar het hoognodige nieuwe cultuurbeleid. Wij hopen dat cultuur niet het kind van de rekening bij de bezuinigingen gaat worden. Deze sector heeft de laatste decennia klap op klap gehad. Kan de wethouder ons een update hiervan geven en of we het in het najaar mogen verwachten? Voorzitter, met woningbouw zijn we nog niet op stoom en ook qua verkeer hebben we nog grote slagen te maken. In beide gevallen is een deel afhankelijk van de uitspraak omtrent de GOL die nog op zich laat wachten. Het is geen geheim dat Heusden één voorstander is van de GOL-plannen, maar we willen ook aandacht vragen voor de mensen voor wie de plannen minder fortuinlijk uitpakken. Neem de zorgen van deze mensen serieus en zorg dat waar nodig de mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

We zien verder dat de budgetoverhevelingen op het gebied van verkeer verminderen en er veel werk wordt verzet. Wethouder, probeer dat door te zetten!

Op het gebied van woningbouw is het vooral wachten op de nodige versnelling. Er zijn plannen genoeg en er lopen processen genoeg, maar het opleveren van woningen gaat nog niet op het gewenste tempo. We hebben de laatste jaren allerlei regelingen aangenomen om bepaalde groepen meer kans te geven op een woning, maar de efficiëntie van deze regelingen staat of valt bij de beschikbaarheid van woningen.

Voorzitter, toch zitten onze grootste zorgen op het gebied van zorg. Met een toenemende vraag naar zorg en minder inkomsten vanuit het Rijk betekent dat dat de uitdagingen alleen maar groter zullen worden. De ingezette weg gericht op preventie gaat belangrijker worden.

We zien nu al problemen ontstaan op het gebied van hulp in de huishouding. Dat toont ook aan hoe kwetsbaar het systeem kan zijn. Veel inwoners zijn afhankelijk van deze faciliteiten en komen in de problemen als ze wegvallen. Kan de wethouder ons een update over het faillissement van Amare Zorg geven?

Hoe lager de drempel en hoe beter het luisterend oor, hoe meer problemen we vroegtijdig kunnen ondervangen. Blijf hier kritisch zoeken naar verbeterpunten! Ook naar vereenvoudiging van processen en zoveel mogelijk centralisatie van de toegang tot deze faciliteiten. Daar worden stappen gemaakt, maar er is nog zeker ruimte voor verbetering.

Met grote verbazing lazen wij het begrotingsverschil bij ContourdeTwern die eenmalige middelen voor dit jaar structureel meerekende voor het komend jaar. Dit is onacceptabel voor een organisatie als ContourdeTwern. Je zou mogen verwachten dat zij weten van de hoed en de rand. We nemen aan dat de wethouder een hartig woordje met hen heeft gesproken.

Afrondend voorzitter,

Wij begrijpen dat er keuzes gemaakt moeten worden. Betrek de raad daar actief bij en houd ons op de hoogte over de stand van zaken. Als Heusden één hebben wij ook ons wensenlijstje. We beseffen dat we veel daarvan in de ijskast moeten gaan zetten. Maar een belangrijk punt uit ons verkiezingsprogramma is de zorgplicht van de gemeente en in mindere tijden is deze plicht nog belangrijker. Laat als gemeente onze inwoners niet los, maar pak ze juist steviger vast en ben aanwezig voor onze inwoners. Prioriteer ook vanuit de behoeften van onze inwoners. Wij zijn er immers voor hen." Er wordt een motie ingediend door Heusden één (samen met Gemeentebelangen, VVD en CDA) over ontmoetingsplaatsen kleine kernen.

De bijdrage van de heer **Kleian** (Heusden Transparant) is als volgt:

"Voorzitter, wij houden het ook nu kort.

Ook wij hebben een midterm review opgesteld binnen onze fractie en wij zullen een aantal zaken de resterende periode wat anders aanvliegen en dus met een andere grondhouding benaderen dan in de afgelopen twee jaar.

Een van de zaken in de voorjaarsnota betreft het ondersteunen van initiatieven in kernen van onze gemeente. In de nota worden er een tweetal genoemd, Nieuwkuijk en Herpt.

Graag zouden wij, voor wij daar in 2025 over moeten besluiten, een evaluatie willen zien van de gang van zaken vanaf het begin tot nu, inclusief een financiële paragraaf. Het gaat dan om de ontwikkelingen in Haarsteeg en Herpt sedert 2018. De informatie die de raad daarover tot nu toe ontvangen heeft, is minder dan summier, zeker waar het Herpt betreft.

Een ander punt betreft de Financiële Verordening 2023. Bij de vaststelling van de huidige financiële verordening is de mogelijkheid gecreëerd om in de jaarlijkse begroting een bedrag op te nemen voor de strategische aankoop van vastgoed. De hoogte van dat bedrag vindt zijn grondslag in de vastgoedmarkt zoals die was in 2006. Deelt de wethouder onze mening dat, om aan die gewenste slagvaardigheid invulling te kunnen geven, een indexatie van de hoogte van dat bedrag eigenlijk noodzakelijk is en is de wethouder bereid dat mee te nemen in de Begroting 2025?

En ten slotte nog een opmerking. Er is een opmerking gemaakt over de MFA in Elshout. Ons bereiken signalen dat de mensen die er al jaren mee bezig zijn teleurgesteld zijn over de wijze waarop zij door de gemeente worden geïnformeerd en worden verrast door een artikel in het Brabants Dagblad waarvan zij de achtergrond compleet niet kennen. Onze vraag is of het college in de toekomst zorgvuldiger met die initiatiefnemers zullen omgaan en zorgen dat die mensen niet hoeven te lezen in de krant wat er gaat gebeuren.”

De bijdrage van de heer **Lommers** (VVD) is als volgt:

“Voorzitter.

Het moment om vooruit te blikken richting de begroting die we in het najaar gaan behandelen, is weer aangebroken. Dat doen we in een periode waarin ons meerjarig begrotingssaldo tot wat onzekerheid leidt. We maken nu keuzes die meerjarig doorwerken in onze begrotingen, maar de inkomstenkant van die jaren die voor ons liggen, is nog onzeker. De grootste inkomstenbron van gemeenten, de Rijksoverheid, stuurt langzaam bij zoals we in de meicirculaire hebben gezien, maar daarmee is het gat nog niet volledig gedicht. Echter wij pleiten er wel voor om paniekvoetbal te voorkomen. De inkomsten en uitgaven van overheden zijn net golfbewegingen met pieken en dalen, en laten wij daarin het midden proberen te zoeken. Nu vol op de rem trappen, kan ons over enkele jaren meer schade opleveren. Denk aan achterstanden in onderhoud, of een dalend voorzieningenniveau voor onze inwoners. Bij deze overwegingen moet realisme in onze optiek de boventoon voeren. Langjarig investeren levert op termijn altijd op, maar eenmalige cadeautjes moeten we zien te voorkomen.

Een voorbeeld van zo'n langetermijninvestering waar wij nut en noodzaak van inzien, zijn multifunctionele accommodaties in kleine kernen. Er gebeurt veel in onze dorpen. Positieve ontwikkelingen, zoals een bloeiend verenigingsleven, activiteiten georganiseerd door onze eigen inwoners, saamhorigheid en eigen initiatief. Daar staat tegenover het wegtrekken van de horeca uit de kernen. Denk aan het sluiten van de Pul in Nieuwkuijk, de Gekroonde Hoed in Elshout, de dreigende sluiting van d'n Bork in Nieuwkuijk. Allemaal locaties waar van alles georganiseerd werd en waar veel verenigingen een thuis vonden. Uiteindelijk maakt niet een gemeente dat het ergens fijn wonen is, maar de gemeenschap zorgt daarvoor. Zij zijn de kurk waarop de samenleving in de kleine kernen drijft. Met dit in het achterhoofd voorzitter, dienen we samen met enkele andere partijen een motie in om hier aandacht voor te vragen. Ook willen wij het college oproepen te komen tot een accommodatiebeleid met betrekking tot MFA's, zodat hieraan getoetst kan worden welke ontwikkeling waar wenselijk is, en wat we daar dan voor over hebben. Enkele afwegingen die daarin wat ons betreft terug moeten komen, zijn of wij MFA's geschikt vinden voor de huisvesting van commerciële partijen, en hoe om gegaan wordt met de commerciële activiteiten die mogelijk in concurrentie zijn met de resterende horeca. Graag horen we van het college of zo'n accommodatiebeleid al overwogen is en of dat dit jaar nog gerealiseerd kan worden.

Tot zover in eerste termijn.”

De bijdrage van de heer **Heesbeen** (GroenLinks-PvdA) is als volgt:

“Voorzitter.

De financiële positie van veel gemeenten staat vanaf 2026 onder druk. Dan wordt namelijk een bezuiniging van maar liefst € 3 miljard op het gemeentefonds verwacht. Gemeenten ontvangen hierdoor aanzienlijk minder inkomsten waardoor bezuinigingen noodzakelijk zijn. Verder bestaan er nogal wat onzekerheden.

Vanwege deze grote financiële onzekerheden en gegeven de financiële positie waarin veel gemeenten na 2025 terecht komen, vragen wij u om de inwonersbijdrage c.q. het gemeentelijk aandeel in uw begroting op het huidige niveau te houden.

Wij doen u dit dringende verzoek vanuit het besef dat we extra kritisch moeten zijn op onze uitgaven en komend jaar maatregelen moeten nemen om tot een sluitende begroting te komen. Het is voor ons niet meer dan logisch dat eenzelfde kritische benadering wordt gehanteerd bij het maken van keuzes voor de toekomst binnen de verschillende gemeenschappelijke regelingen waarin we samen (in diverse

settings) participeren. Wij vragen ook u daarom met een scherpe blik te kijken naar de begroting voor de komende jaren.

Dit vraagt om een zekere terughoudendheid bij het formuleren van nieuwe beleidsvoornemens of om een heroverweging van gemaakte keuzes, zodat de lasten niet toenemen.

U zult deze tekst herkennen. Die komt uit de brief die onze wethouder van financiën heeft gestuurd aan de gemeenschappelijke regelingen.

Wij zouden het niet meer dan logisch vinden als het college in het verlengde van die brief zegt: wij zien af van de bouw van het nieuwe gemeentehuis.

Wij vinden dat we in financieel onzekere tijden als gemeente niet als eerste aan onszelf moeten denken.

Wat dat betreft, kunnen wij een voorbeeld nemen aan de gemeente Oosterhout. Daar had het college een plan voor een nieuw gemeentehuis in de steigers gezet. Een halfjaar geleden is dat plan afgebroken. Het argument daarvoor? Er komen financieel onzekere tijden aan met structurele bezuinigingen. Dus hebben ze het plan in de beroemde ijskast gezet.

Er is nog een ander argument. Namelijk dat het huidige gemeentehuis nog prima voldoet. De roep om een nieuw gemeentehuis is door het college gecreëerd, omdat er een vreemde uitwerking aan een motie is gegeven. De raad wilde onderzoeken of er woningen konden komen in het gemeentehuis in Drunen en nu is er misschien wel € 31,4 miljoen nodig voor een nieuw gemeentehuis. Dat lijkt ons de omgekeerde wereld. Het aantal woningen in Drunen is betrekkelijk klein en rechtvaardigt niet zo'n grote uitgave.

Deze enorme uitgave heeft in geen enkel verkiezingsprogramma gestaan! Het heeft ook niet in het coalitieakkoord gestaan. Als de partijen die er normaal gesproken zo prat op gaan dat ze verantwoord omgaan met de centjes dit zo graag willen, dan zeggen wij het volgende. Leg het over anderhalf jaar voor aan de kiezer. Zeg dat je graag een gemeentehuis gaat bouwen en laat het oordeel aan de kiezer. Dat is democratisch!

Kortom: kies niet voor een groot plan met grote financiële consequenties dat zwaar drukt op de gemeentelijke exploitatie. En dat bovendien tot lastenverzwaring van inwoners kan leiden. Kies voor investeringen in mensen boven investeringen in stenen. Volg Oosterhout en zet het plan in de ijskast!"

Er wordt een motie ingediend door GroenLinks-PvdA over geen nieuw gemeentehuis.

De bijdrage van mevrouw **Schmiermann** (CDA Heusden) is als volgt:

"Geachte voorzitter,

Voorjaarsnota 2024. Het meest opvallende woord: ombuigingsoperatie. Afkorting: OO. Precies het gevoel dat ik krijg bij onze financiële toekomst.

De voorjaarsnota. Het financiële perspectief, het financiële kader voor de jaren 2025-2028. Met de kennis van nu, staat erbij. Het zijn financieel onzekere tijden. Voorzichtigheid en wijsheid gewenst.

Er is weinig financiële bestedingsruimte. Terecht is een financiële buffer in de begroting van 2025 aangebracht en zijn ambities op de reservelijst geplaatst. De vraag is: wat kan straks wel en wat niet?

De VNG, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, raadt aan om vooral te bezuinigen op de gemeentelijke taken die in medebewind met het Rijk worden uitgevoerd, zoals infrastructuur, ruimte, milieu, wijkteams; en niet op de autonome, zelfstandige taken van de gemeente die vooral liggen op het gebied van cultuur, sport en recreatie. Hoe kijkt de wethouder hier tegenaan?

Wat CDA Heusden betreft, gaan inwoners van de bezuinigingen zo weinig mogelijk merken. Vooral eerst kijken waar we kunnen bezuinigen door taken anders uit te voeren, processen te verbeteren, taken efficiënter uit te voeren, administratieve lasten te verminderen.

Een nieuw gemeentehuis ten tijde van bezuinigingen hoort daar wat CDA Heusden betreft niet bij. Wél het in stand houden en verbeteren van voorzieningen voor de inwoners in alle kernen. Daarom dienen wij mede de motie 'Ontmoetingsplaatsen kleine kernen' in. En ook hoort daar zeker woningbouw bij. In de Grondwet staat niet voor niets als taak: voorwaarden scheppen voor maatschappelijke en culturele ontplooiing en vrijetijdsbesteding. En ook: zorgen voor voldoende woongelegenheden.

Voorzichtigheid en wijsheid gewenst. De bouw van een beperkt aantal woningen mag niet aangegrepen worden om een duur nieuw gemeentehuis neer te zetten. Zeker niet op de huidige locatie. Dat worden dan wel heel dure appartementen.

Bekijk ook eens de locatie van De Stulp in Drunen. Een uitstekende locatie om de lucht in te bouwen met buurthuis De Stulp op de begane grond. Een flink aantal appartementen voor de zo nodige sociale en middenhuur. Graag de reactie van de wethouder.

Financiële bezuinigingen en onveranderde GOL-plannen uit 2010. Deels verouderd en een groot financieel risico. Is het de kop in het zand steken om er totaal niet meer naar te willen kijken? Knip die

GOL-plannen toch op en voer de urgente delen zo snel mogelijk uit. Laat overbodige, niet direct noodzakelijke delen weg of bekijk ze later. Houd het werkelijke algemeen belang voor ogen. Bezuinigen vraagt wijsheid, en ook lef en creativiteit. Voldoende aanwezig, denk ik. Laten we het gebruiken ten dienste van onze inwoners. Tot zover voorzitter."

De bijdrage van de heer **Aarts** (Heusden Verbindt) is als volgt:

"Voorzitter,

In de technische vragen constateren we dat veel verenigingen gebruikmaken van verouderde gebouwen. Zo zijn bijvoorbeeld de kleedkamers bij de Boys, bij Nieuwkuijk dusdanig dat de kosten de pan uitrijzen zoals we zien bij de beantwoording van de technische vragen met betrekking tot onder andere energie. Maar ook buurthuizen, samenkomstplekken et cetera. Dat is de reden dat wij destijds bij BBB zijn aangesloten, want wij als Heusden Verbindt vinden die lokale mogelijkheden, of dat nou multifunctionele accommodaties zijn, voetbalclubs, handbalclubs, de klompendans, maakt allemaal niet zoveel uit. Schaalvergroting is mooi, maar we moeten wel blijven staan voor het behoud van lokale kerkdorpen en alle mogelijke, en soms onrealistische uiteraard, noodzakelijke voorzieningen.

Wethouder Van Esch gaf straks aan dat er sprake moet zijn van een betrouwbare overheid. Daar ondersteunen wij uiteraard de wethouder in. Maar een vereniging, als we kijken naar de technische beantwoording, heeft zomaar opeens vanuit € 8000 energiekosten te maken met € 28.000. We hebben dus gebeld en wat blijkt: dat er vorig jaar gewoon toezeggingen zijn gedaan of een mail gestuurd van de kosten en die worden niet gehandhaafd. Er is een aanbieding gedaan en dat blijkt nu verdriedubbeld te zijn zonder dat men dat ooit heeft geweten. Aldus die vereniging. Graag horen wij de komende tijd daar een antwoord op. Want we vinden wel dat als we als gemeente een afspraak maken met welke vereniging dan ook die ook gehandhaafd moet blijven.

Bouwen. Het grote vraagstuk. We maakten er straks al melding van. Toch vraag ik de wethouder om een toezegging om helderheid te geven: wat stopt ons nou daadwerkelijk om te bouwen? Een zeer kleine moeite. Ik kan er een motie van maken, maar als er een toezegging op komt, vind ik het ook goed. Anders vraag ik straks om een schorsing om een motie te typen. Want het is echt wel van belang dat we helderheid hebben of we met andere mogelijkheden snel kunnen bouwen. Uiteindelijk is dat het vraagstuk. Het lijkt me ook in ieders belang hier, los van welke emotie dan ook. Anders komt er misschien weer een artikel 43-vraag wat ook niet op prijs wordt gesteld, begrijp ik.

Bij vraag 34 van de VVD in de technische vragen is er een vraag gesteld met betrekking tot de Hoge Heide en de dalende ledenaantallen. Ik zou graag van de VVD willen weten welke ledenaantallen daar dan dalen. Want ook daar heb ik navraag gedaan en ik krijg heel andere berichten. Dus graag even validatie daarvan.

Verder is Heusden Verbindt van mening dat participatie an sich moet worden verbeterd. De effecten van de GOL zijn een goed voorbeeld. Mommersteeg, woonwijk op de Vliedberg, transportbedrijven, ondernemers hier in Vlijmen plukken straks soms de zoete maar ook heel vaak de zure vruchten van de GOL. Een deel van die mensen weten nog niet eens de effecten ervan. Ik merk het intussen daadwerkelijk wekelijks. Mensen die mij bellen, hoe zit dat, hoe loopt dat, huilend aan de telefoon, wat betekent dat voor het huis, kan ik er blijven wonen. Allemaal vragen. Ik stel veel artikel 43-vragen, aldus de heer Broos. Ik kan hem intussen verzekeren dat dat ongeveer gelijk oploopt met de vragen rond de GOL uit de gemeente Heusden. Dus wat dat aangaat, geeft dat ook een beeld.

Ik had het een uur geleden niet verwacht, maar ik wil complimenten geven aan het goede betoog van Gemeentebelangen. Dat ging over veel cijfers die missen. Dat is de kern. Om een totaalbeeld te krijgen, is dat echt van belang. Dat ondersteunen wij echt."

De bijdrage van de heer **Van de Beek** (D66) is als volgt:

"Voorzitter,

Gemeenschappelijke regelingen zijn een noodzaak voor de gemeente om haar taken goed uit te kunnen voeren, zeker daar waar deze complex zijn en waar samen met anderen aan de oplossing van een vraagstuk kan worden gewerkt door deze gemeenschappelijk aan te pakken. Tegelijk zijn gemeenschappelijke regelingen voor de gemeenteraad een instrument waar zij soms moeilijk sturing aan kan geven. Bij het aangaan van een gemeenschappelijke regeling worden (een deel van) bevoegdheden uit handen gegeven aan het bestuursorgaan van deze gemeenschappelijke regeling. D66 vraagt zich vaak af of een gemeenschappelijk regeling nu Droomland is of Niemandland.

Er is een spanningsveld tussen de voordelen van een gemeenschappelijke regeling en het in eigen regie houden van zaken. De landelijke overheid heeft dit spanningsveld onderkend en heeft

instrumenten benoemd in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Zij, de landelijke overheid, heeft daarmee nadrukkelijk de sturingsmogelijkheden van de gemeenteraad in gemeenschappelijke regelingen vergroot.

Om de toepassing van deze wet in nieuwe en in te wijzigen gemeenschappelijke regelingen voor de gemeenteraad inzichtelijk te maken, dient D66 een motie in om bij raadsvoorstellen met een toelichting te komen hoe de Wgr is geïmplementeerd.

In mijn bijdrage over de jaarstukken heb ik er al op gewezen dat er een afstand bestaat tussen overheid en inwoners. Een oud gezegde luidt dat wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Basisschoolleerlingen betrekken we bij de gemeente door hen mogelijk te maken om jeugdburgemeester te worden. D66 wil dit doortrekken naar jongeren. Onlangs is de motie aangenomen om de leeftijd van fractieondersteuners te verlagen naar minimum 16 jaar. Dat is een goede eerste stap. Hoe mooi is het om een jongerenburgemeester in te stellen, waar D66 ook een motie over indient. Jongeren betrekken we op deze manier bij zaken die ook hen aangaan.

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst.

Er worden twee moties ingediend door D66 over:

- Jongerenburgemeester
- Gemeenschappelijke regelingen

Wethouder **Meesters** merkt op dat inmiddels naar verduurzaming van De Stulp wordt gekeken. Bij nieuwbouw met appartementen moet een vervangende locatie worden geregeld. Daarnaast zijn er al veel plannen in Drunen waar de wethouder mee aan de slag wil gaan. Op termijn is dit wellicht een optie.

Bij het vastgestelde bestemmingsplan De Grassen is beroep aangetekend wat vertraging oplevert. Gezien het bestemmingsplan en de onderliggende rapporten over de verkeerstoename, is een randweg nodig om het gebied goed te kunnen ontsluiten.

De motie over friendscontracten is het onderzoeken waard. Dit wil de wethouder graag doen samen met Woonveste. Daarnaast moet dit juridisch worden bekeken en hoe dit zich verhoudt tot het parapluplan Wonen, aangezien kamerverhuur niet zonder meer is toegestaan en men bij een friendscontract geen huishouden vormt. Daarnaast is er sinds 1 juli 2024 een tijdelijk verbod op huurcontracten.

Wethouder **Van Esch** begrijpt het voorstel van DMP om twee principes toe te voegen aan de reeds genoemde vier leidende principes voor het ombuigingsplan die het college voorstelt, maar ziet dit ook als een beperking. In de bijlage is een plan opgenomen om te komen tot bezuinigingen en het ombuigen van de financiële huishouding. Het is niet verstandig die beperking op te leggen, omdat op die deelgebieden dan niet meer gekeken kan worden naar mogelijke besparingsmaatregelen. Daarnaast is de vraag wat een groot inwonersbelang inhoudt.

De wethouder zal de stelling 'samen de trap op, samen de trap af' blijven herhalen bij de regionale samenwerkingspartners.

Bij de Caleidoscoop wordt een kleine verbouwing gedaan voor € 130.000, die ten goede komt aan de buurthuisfunctie.

De financiële situatie wordt naast de stijgende kosten ook veroorzaakt door de dalende opbrengsten, vanwege minder uitkering vanuit het gemeentefonds.

Het college vindt de ambities uit de voorjaarsnota belangrijk. De bijbehorende vraag is of daar voldoende geld voor is. Dat in de krant werd gezegd dat ambities in de ijskast moeten, is niet zo bedoeld. Een ambitie is iets dat nog onzeker is. Het college vindt het belangrijk genoeg dit op te nemen, maar met de raad moet bekeken worden wat wel of niet kan.

Op een aantal punten is inderdaad nog onzekerheid. Als men die onzekerheid te veel door laat wegen, kan men niets meer doen. De kosten van de Kennedybrug staan op p.m., omdat nog niet bekend is wat die kosten zijn. Voor de GOL is bijna € 21 miljoen opgenomen in de begroting. Wellicht dat hier nog een paar miljoen bij komt, maar zeker niet veel meer. Hier is al rekening mee gehouden.

Een nieuw gemeentehuis is al opgenomen in de gemeentelijke begroting en daarom niet opgenomen in de lijst met ambities bij de voorjaarsnota. De raad heeft al besloten hier geld voor te reserveren. De wethouder kan zich echter wel verplaatsen in de raad. Het college en de raad verschillen niet in opvatting over de onzekerheden. Hier moet verstandig naar worden gekeken. Het is wel lastig aan het verzoek te voldoen extra inzicht te geven, omdat juist deze voorjaarsnota is bedoeld dit vanuit de P&C-cyclus zo goed en breed als mogelijk te doen.

Over Het Run is besloten twee jaar te verlengen met Billy Bird. Daarna wordt de situatie opnieuw bekeken. Op dit moment vindt het college een buitenzwembad belangrijk en hiervoor is langjarig geld in de begroting opgenomen. Het bad is echter wel verouderd. Het is aan de raad hierover te besluiten. Het is verstandig een indexatie toe te passen van de hoogte van het bedrag voor strategische aankoop van vastgoed.

Wat de bijdrage van GroenLinks-PvdA betreft, kiest de wethouder ervoor het totaalplaatje in beeld te brengen en niet één aspect te belichten. Op pag. 23 van het coalitieakkoord staat het verzoek aan het college te kijken naar één kantoor. De wethouder bestrijdt dat het besluit over het gemeentehuis niet democratisch is genomen. De fractie heeft destijds zelf voor de scenario's gestemd en het amendement om nader onderzoek te doen. Het college komt na de zomer terug bij de raad met een voorstel. Bij het handhaven van de huidige twee locaties, moet ook gekeken worden naar de kapitaallasten. Eerder is aangegeven dat handhaven van twee locaties ook verduurzaming van twee locaties betekent en een duurder optie is dan één gemeentehuis. De raad heeft al besloten om scenario 0 te laten vallen, te weten handhaven van twee locaties en Drunen vrij te maken voor woningbouw. Hiervoor is al subsidie toegekend, waarmee 225 sociale woningen gerealiseerd kunnen worden. Hiermee doet het college wat de raad besloten heeft. De wethouder ontraadt de motie.

De energiekosten zijn voor de meeste verenigingen aanzienlijk verhoogd. Dit geldt ook voor de gemeentelijke energielasten. Daarvoor waren de energiekosten laag, vanwege centrale inkoop met andere gemeenten. Ook Vlijmense Boys heeft hiervan geprofiteerd en lift nog mee op het gemeentelijk contract. Bovendien heeft Vlijmense Boys ook een energiebijdrage van de gemeente gehad. De gemeente houdt zich aan de prijsafspraken die met Vlijmense Boys is gemaakt.

Het advies van de VNG om vooral te bezuinigen op gemeentelijke taken die in medebewind met het Rijk worden uitgevoerd, wordt meegenomen in het totale plaatje en in het keuzepalet. De raad kan over dit uitgangspunt adviseren. De wethouder vindt dit echter te kort door de bocht en wil in de breedte kijken.

Wethouder **Blankers** is zeker van plan door te gaan met de verkeersplannen, omdat op sommige plekken een inhaalslag noodzakelijk is. Maar wel met inachtneming van de brief die wethouder Van Esch heeft gestuurd over de financiële situatie van gemeenten.

De GOL is een langlopend project dat teneinde loopt. Opknippen en andere keuzes maken is niet meer aan de orde. Deze ervaring heeft geleerd dat een project niet meer zo groot moet zijn, ondanks dat integraliteit belangrijk is. Op deelgebieden zijn wellicht zaken sneller op te pakken. Het opnieuw verdelen van verkeer over de kernen geeft ergens lucht waar dat nodig is, maar dit wordt ook ergens weer meer. Bij de GOL is dit ook het geval, zoals bij het Vlijmens Lint, de dijk bij de Baardwijkse Overlaat en de plekken waar het knelt in het dorp. De wethouder heeft vanaf het begin contact gezocht met alle betrokken partijen. Inwoners hadden vooral moeite met de inhoud en dat zij zich niet serieus genomen voelden. Bij een dergelijk groot project is dit echter altijd het risico. Bij sommige groepen hebben de gesprekken iets opgeleverd, zoals bij de Bossche Sloot en het Vlijmens Lint. Deze week zit men weer bij het Waterschap om naar de mogelijkheden te kijken. Bovendien heeft de gedeputeerde in de Raad van State aangegeven de mogelijkheden te onderzoeken aangaande de brug. Men is echter bij een aantal zaken met handen en voeten gebonden. Bij een positieve uitspraak over de GOL moet men binnen de contouren van de PIP blijven of passend daarop. Het moet ook passend zijn binnen het financiële plaatje. Binnen die bandbreedte worden de gesprekken gehouden. Ondanks dat voor sommige inwoners de GOL minder gunstig uitpakt, heeft de GOL overwegend positieve effecten. Knelpunten kunnen pas worden besproken op het moment dat de inrichting een feit wordt. Dit wordt nu wel concreter. Het plan is binnenkort de aannemer te vragen waar zaken opgepakt kunnen worden, zonder dat daar buiten iets zichtbaar van wordt op basis van de kennis van nu. De wethouder is benieuwd wat voor vragen Heusden Verbindt vanuit de inwoners krijgt en wil daar gezamenlijk duidelijkheid in geven. Hij merkt ook op dat veel mensen met de GOL bezig zijn, maar ook veel mensen niet. Het is belangrijk dat de aannemer en de overheidspartijen goed communiceren naar de inwoners bij de uitvoering van de GOL.

Bij de Kennedybrug is een p.m.-post opgenomen, omdat er een onderzoek loopt. Zodra dit is afgerond en geëvalueerd wordt de raad hierover geïnformeerd.

Wethouder **Van Steen** antwoordt over de toekomstige huurders van de MFA in Oudheusden, dat alle gebruikers in aanvang mee gaan doen. Op 17 juli worden de architecten uitgenodigd. Met bijna iedere gebruiker wordt de eerste gespreksronde aangegaan. De kosten voor herstelwerkzaamheden kunnen worden verhaald op de gebruikers die daarna nog afhaken. Dan kan iedereen nog een klein voorbehoud maken tot het definitieve ontwerp gereed is.

De afwikkeling van het faillissement van Amare Zorg verloopt voorspoedig. De wethouder is blij dat er een curator is aangesteld, die ervaring heeft met zorgorganisaties die failliet zijn gegaan en die het belang van continuïteit van de zorg heeft benadrukt. Amare heeft er alles aan gedaan deze continuïteit voor de inwoners te waarborgen, ook na 19 juli 2024. Er zit wel een voorbehoud op vanwege financiële belangen op andere manieren, contractuele afspraken en vervangers van zorgaanbieders zonder contract. Het grootste deel van de zorg kan worden gecontinueerd na het faillissement. Na de definitieve afronding krijgt de raad een update hiervan.

De wethouder is blij dat Heusden één hoge prioriteit geeft aan ontmoetingsplaatsen in kleine kernen. Op dit moment is men druk bezig, om in een aantal kernen ervoor te zorgen dat die ontmoetingsplekken kunnen blijven bestaan. In de loop van het jaar volgen de voorstellen hiervoor. Er wordt acuut gereageerd als een ontmoetingsplek dreigt weg te vallen. Ook de medewerkers zitten hier bovenop. De motie sluit aan bij de actualiteit, maar het zo min mogelijk uit- of afstellen is afhankelijk van de beschikbare middelen. Het is aan de raad extra middelen ter beschikking te stellen.

Over de initiatieven in Herpt en Haarsteeg geeft de wethouder aan dat Herpt geld heeft gekregen om de kerk te kopen. Dit proces is traag verlopen, maar men is in gesprek over een goed vervolg. In Haarsteeg is dit goed verlopen. Hier is echter op basis van klachten een geluidsmeting gedaan. Dit gebouw moet geluiddicht worden gemaakt. Men is hierover in gesprek. De social return wordt jaarlijks verstrekt.

De teleurstelling van de inwoners van Elshout ging over het artikel in de krant, waarin is gesteld dat ambities in de ijskast moeten. De wethouder heeft kort daarna naar tevredenheid uitgelegd hoe het zat. Het proces rondom de MFA in Elshout loopt geen enkele vertraging op en men zit regelmatig met elkaar aan tafel over de mogelijkheden. Voor 2025 waren er nog geen middelen nodig en is er dus nog niets gereserveerd. De middelen voor 2026 of 2027 staan op de ambitielijst.

Wethouder **Van den Bosch** antwoordt aanvullend op de vraag over de Caleidoscoop, dat punt 7.2 uit de acties vanuit de G1000 over de aanpassing aan De Mand gaat. De inwoners worden hierbij betrokken. De indexering van het IHP gebeurt op basis van de VNG-normen, die uitgaan van een bijna energieneutraal gebouw. Bij de bouw van De Groene Bogen wordt bekeken wat dit betekent als dit op basis van BENG wordt gerealiseerd en wat op basis van ENG. Het is belangrijk dit goed uit te werken, omdat dit de eerste keer is dat de gemeente het gemeentelijk vastgoed naar ENG gaat brengen. Dit zal een eerste doorkijk moeten gaan geven, om te zien wat het betekent als men in de toekomst de andere onderwijsgebouwen van BENG naar ENG gaat brengen. In het najaar wordt een voorstel aan de raad voorgelegd. Hierin wordt duidelijk wat het betekent om nu al te investeren in ENG, versus op een later moment en wat de meer- of minderkosten zijn.

Wat cultuurbeleid betreft, wordt in het najaar de uitwerking van 'kracht van cultuur' aan de raad voorgelegd. De informatie opgehaald uit de vragenlijsten wordt nu verwerkt in de zes pijlers die voor cultuur zijn neergezet. Dit leidt tot een strategische planning voor de komende twee tot drie jaar. Ook hierin moeten scherpe keuzes worden gemaakt.

Burgemeester **Van Hees** vraagt nadere uitleg over het dictum van motie 8.5 Gemeenschappelijke Regelingen. Alle Gemeenschappelijke Regelingen voldoen aan de Wgr.

Wat de motie over een jongerenburgemeester betreft, kan ook de vraag worden gesteld hoe jongeren te betrekken. Deze motie is een optie, maar pizzasessies voor een oudere leeftijd kunnen ook als prettig worden ervaren. Het aanstellen van een jongerenburgemeester vergt capaciteit en budget. Voorgesteld wordt in andere bewoordingen weer te geven hoe men jongeren kan betrekken en dit eerst terug te koppelen en de consequenties te bespreken.

De heer **Kleian** (Heusden Transparant) vraagt om een overzicht van de stand van zaken vanaf 2018 tot nu toe over de tegenprestaties van Haarsteeg en Herpt, inclusief kwijtschelding van bedragen vanuit Haarsteeg. Deze vraag kan ook schriftelijk worden gesteld.

Wethouder **Van Steen** antwoordt dat met Haarsteeg is afgesproken dat zij € 15.000 aflossen door terugleveren van sociale tegenprestaties. Verder betalen zij jaarlijks rente. Tijdens Corona zijn er exploitatieproblemen geweest en zijn deze kosten kwijtgescholden. Op dit moment kan het gebouw niet vaak genoeg open vanwege het niet geluiddicht zijn. Hierover is men in gesprek.

De heer **Van de Beek** (D66) stelt voor de eerste bullet in motie 8.5 Gemeenschappelijke Regelingen te laten vervallen. Met een jongerenburgemeester wordt meer waarde gehecht aan het feit dat jongeren echt meetellen en serieus worden genomen in de politiek en het bestuurlijke systeem. Bij pizzasessies wordt dit beeld niet voldoende overgebracht.

De heer **Lommers** (VVD Heusden) heeft nog geen antwoord gehad op zijn vraag over het algemeen accommodatiebeleid met betrekking tot MFA's.
Wethouder **Van Esch** geeft aan na de zomer met het accommodatiebeleid terug te komen bij de raad. Het streven is dat er voldoende duidelijkheid in zit om alle individuele kwesties en voorliggende casuïstieken eenduidig te kunnen beoordelen.

De voorzitter schorst de vergadering voor nader beraad en heropent de vergadering om 21.30 uur.

De **voorzitter** geeft het college gelegenheid in te gaan op de moties, alvorens de beraadslagingen in tweede termijn te vervolgen.

Reactie college op de moties

Wethouder **Van Steen** zegt over de motie “Jongerenburgemeester”, dat in het verleden een actieve medewerker zich hiervoor heeft ingezet. Geconcludeerd werd dat dit niet werkt zonder aanjager. De wethouder stelt voor bij de begroting een ambitie voor een jongerenwerker op te nemen, inclusief financiële onderbouwing. De wethouder ontraadt de motie.
De motie Ontmoetingsplaats kleine kernen is overbodig, aangezien hier al prioriteit aan wordt gegeven.

Wethouder **Van Esch** ontraadt de motie “Geen nieuw gemeentehuis”. Indien gewenst, wil de wethouder een sessie houden om financieel inzicht te geven.

Wethouder **Meesters** heeft al gereageerd op de motie “Friendscontracten”. De wethouder zegt toe de mogelijkheden met Woonveste te bespreken en het resultaat hiervan terug te koppelen naar de raad.

Burgemeester **Van Hees** zegt aanvullend op haar eerste reactie over de motie “Gemeenschappelijke Regelingen”, dat ook het tweede punt in het dictum vragen oproept. De vraag is wat er anders moet in het raadsvoorstel wat er nu niet al in staat en of het niet een technische vraag is of de paragraaf verbonden partijen moet worden aangepast.

De heer **Aarts** (Heusden Verbindt) had een vraag gesteld aan de VVD over dalende ledenaantallen. De heer **Lommers** (VVD) zegt dat hiermee de ledenaantallen bij de Hoge Heide worden bedoeld, die dalende zijn. De Vlijmense Boys heeft een groeiambitie en zijn al enkele jaren stabiel, maar de ledenaantallen bij de tennisvereniging dalen. Het is belangrijk dit nader te bekijken.

Motie Gemeenschappelijke Regelingen van D66 (8.5)

De heer **Van de Beek** (D66) heeft het dictum aangepast. Behalve aan aantal wettelijke eisen die moet worden opgenomen in ieder raadsvoorstel, zijn er ook keuzemomenten om de raad te betrekken. Met deze motie wordt beoogd dit inzichtelijk te maken en de discussie daarover te voeren. Bij het aangaan of vernieuwen van een Gemeenschappelijke Regeling moet hier goed over gediscussieerd kunnen worden.

De heer **Aarts** (Heusden Verbindt) merkt op dat wijzigingen in gemeenschappelijke regelingen altijd duidelijk worden aangegeven.

De heer **Van de Beek** (D66) zegt dat het ook om nieuwe Gemeenschappelijke Regelingen gaat en de mogelijkheden van de raad om hierbij te sturen waarbij een aantal zaken uit handen wordt gegeven. In de wet is een minimum en een maximum vastgelegd. De fractie wil inzichtelijk zien wat dit is en welke keuzes zijn gemaakt.

De heer **Broos** (DMP Heusden) vraagt zich af of het mogelijk is een extra stuulement toe te voegen, gezien de brief van BiZa van april 2022 over de Wet op de wijziging Gemeenschappelijke Regelingen waarin veel stuulementen zijn toegevoegd. Daarnaast moet onderscheid gemaakt worden in een uitvoerend deel en een deel voor de raad. De Gemeenschappelijke Regelingen gaan vooral over de uitvoering. Voor DMP Heusden is het duidelijk hoe dit werkt.

De heer **Kleian** (Heusden Transparant) vraagt of wordt bedoeld dat bij een nieuwe of gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling de rol van de raad anders moet worden ingericht en dat het niet gaat om een kaderbrief of een begroting.

De heer **Van de Beek** (D66) antwoordt dat het vooral gaat om de keuzes die men op dat moment maakt en welke bevoegdheden worden overgedragen. Dus welke controlerende mogelijkheden er voor de raad over blijven. De zienswijze van de gemeente Heusden kan anders zijn dan die van een andere

gemeente, maar uiteindelijk wordt één Gemeenschappelijke Regeling vastgesteld. De raad moet echter wel goed kunnen bepalen wat die Gemeenschappelijke Regeling voor de gemeente inhoudt. Hiermee wordt discussie in de raad gedurende de looptijd voorkomen.

De **voorzitter** geeft aan dat dit altijd een raadsvoorstel wordt. Als de raad niet genoeg instrumenten krijgt, kan men amenderen of een zienswijze indienen.

De heer **Broos** (DMP Heusden) vindt de motie een andere inhoud hebben dan oorspronkelijk. Wijzigingen van Gemeenschappelijke Regelingen hebben de afgelopen maanden op de agenda van de raad gestaan. De vraag bij de eerste motie is kennelijk, in hoeverre een besluit over een onderwerp de afspraken binnen de gemeenschappelijke samenwerking raakt. Hier zijn meer sturelementen voor beschikbaar gesteld, waardoor de motie niet nodig is. Wel als het gaat om aanpassing van een Gemeenschappelijke Regeling.

De heer **Van de Beek** (D66) antwoordt dat het niet gaat om het vaststellen van een Gemeenschappelijke Regeling, maar om het vaststellen welke sturinstrumenten men kiest in een Gemeenschappelijke Regeling, ongeacht de looptijd of de inhoud. De Wgr geeft een scala aan mogelijkheden om instrumenten toe te passen die wettelijk zijn bepaald. Daarnaast is er een aantal keuzevarianten hoe men de raad in een Gemeenschappelijke Regeling betreft.

De heer **Broos** (DMP Heusden) verwijst wederom naar de brief van BiZa.

De voorzitter constateert dat de motie Gemeenschappelijke Regelingen van D66 (8.5) is ingetrokken.

Motie Jongerenburgemeester van D66 (8.4)

De heer **Van de Beek** (D66) geeft aan dat het college ruim een jaar de tijd heeft om het instrument jongerenburgemeester gestalte te geven, om een signaal af te geven dat de jongeren serieus worden genomen.

De heer **Klerks** (Heusden één) steunt het idee van een jongerenburgemeester, maar ziet ook de problemen. Hij stelt voor de motie aan te passen en het algemener te houden, zodat het college meer ruimte heeft om te zoeken naar mogelijkheden.

Mevrouw **Ruremonde** (Gemeentebelangen) is het ermee eens dat de jeugd de toekomst heeft, maar wil de motie breder zien en meer jongeren erbij betrekken, zoals de jongerenambassadeurs in 's-Hertogenbosch.

De heer **Lommers** (VVD) ziet liever dat gekeken wordt op inhoud en hier jongeren breder bij te betrekken.

De heer **Aarts** (Heusden Verbindt) sluit zich hierbij aan.

De heer **Van de Beek** (D66) ziet van de wethouder een voorstel tegemoet om gezamenlijk te bespreken hoe jongeren betrokken kunnen worden. Dit hoeft niet per se via een jongerenburgemeester.

Wethouder **Van Steen** zegt dit als ambitie al is opgenomen, maar dat daar capaciteit voor nodig is. In de regio zijn hiervoor goede initiatieven op touw gezet. De raad heeft een tool in handen om daar middelen voor vrij te maken, maar dan moeten er keuzes worden gemaakt.

De voorzitter constateert dat de motie Jongerenburgemeester van D66 (8.4) is ingetrokken.

Mevrouw **Bok-Geelen** (Gemeentebelangen) herhaalt de zinsnede uit haar beschouwing dat deze begroting geen autorisatie geeft voor een nieuw te bouwen gemeentehuis. Gemeentebelangen heeft hier geen besluit over genomen en ziet dit als een ambitie. Grote investeringen kunnen worden opgenomen in de begroting, zonder dat daar een besluit over is genomen. Voordat de wethouder komt met een voorstel voor een nieuw gemeentehuis wil de fractie eerst een overzicht van de belangrijkste investeringsopgaven voor de komende jaren met de daarbij behorende jaarlijkse kapitaallasten. De eerdere toezegging hierover is niet genoteerd op de toezeggingenlijst. De fractie is blij met de toezegging van de wethouder een sessie voor de hele raad te organiseren om dit gezamenlijk te bespreken, waar onder andere de Kennedybrug, de GOL en het go/no-gomoment van de provincie en de MFA's aan de orde moeten komen.

De heer **Aarts** (Heusden Verbindt) sluit zich hierbij aan.

De heer **Heesbeen** (GroenLinks-PvdA) vraagt of het helpt als de motie wordt aangepast.

Mevrouw **Bok-Geelen** (Gemeentebelangen) antwoordt dit ontkennend. De eerste stap is alle investeringsopgaven voor de komende jaren in beeld te brengen, voordat stap 2 kan worden genomen. Dat er iets met het gemeentehuis moet gebeuren, staat echter vast.

Mevrouw **Van der Heijden** (Heusden Transparant) steunt dit standpunt, maar vraagt zich af wanneer Gemeentebelangen een totaaloverzicht wil hebben en of dat ook geldt voor de besluitvorming over de GOL. Zij ziet graag dat het gevraagde overzicht na de zomerperiode aan de raad toekomt. Ook bij besluitvorming over de GOL in de raad

Mevrouw **Bok-Geelen** (Gemeentebelangen) zegt dat men na het go/no-gomoment gelijk aan de slag kan. Er zijn al voorbereidende werkzaamheden verricht om de GOL uit te voeren. Zij vraagt om een toezegging van de wethouder.

Wethouder **Blankers** heeft al eerder toegezegd dat er nog een go/no-gomoment komt over de financiën.

Wethouder **Van Esch** vindt het een logische vraag om een totaalplaatje te hebben. Hij heeft al aangegeven hier na de zomer op terug te komen en zo goed als mogelijk het volledige palet in beeld te brengen. De wethouder vraagt de raad hem hierin te ondersteunen en met suggesties te komen. Er zal echter altijd wel ergens een p.m.-post blijven.

Mevrouw **Van der Heijden** (Heusden Transparant) weet niet wat de raad nog toe moet voegen. Zij wijst op de begroting, waar diverse investeringen zijn aangegeven voor de ambities van het college.

Wethouder **Van Esch** hoort graag wat de raad belangrijk vindt. In de voorjaarsnota is een lange lijst van bestedingen opgenomen met daaronder een lange lijst van ambities. Onder aan de lijsten staat ook wat de impact is van die ambities c.q. bestedingen. Er staan een paar p.m.-posten, zoals de Kennedybrug. Per onderwerp staat aangegeven wat de impact daarvan is op de begroting. De wethouder zal na de zomer de aanvullende inzichten op een rijtje zetten.

Mevrouw **Van der Heijden** (Heusden Transparant) wijst op de komende financieel pittige jaren. Er staan flinke investeringen opgenomen, maar er zijn ook andere onderwerpen zoals het wegnen waar maar relatief weinig voor is begroot. Dit is niet haalbaar voor alle ambities die men heeft. Daarom vraagt zij om een totaaloverzicht om met een goed gevoel besluiten te kunnen nemen.

Wethouder **Van Esch** is het hiermee eens en heeft de toezegging gedaan. Wat Heusden Transparant aangeeft over het wegnen, was precies wat de wethouder heeft bedoeld.

De heer **Heesbeen** (GroenLinks-PvdA) vraagt naar de uitspraak van de wethouder over het niet opnemen van het gemeentehuis in de diverse verkiezingsprogramma's.

Wethouder **Van Esch** heeft hier geen uitspraak over gedaan. Hij heeft verwezen naar pag. 23 van het coalitieakkoord, waar het gemeentehuis is genoemd met één locatie om te werken.

De heer **Heesbeen** (GroenLinks-PvdA) verwijst naar het coalitieakkoord, waar niet een nieuw gemeentehuis wordt aangekondigd, maar werken in één kantoor met mogelijke aanpassingen aan de raadzaal.

Wethouder **Van Esch** zegt dat in het coalitieprogramma is opgenomen te kijken naar één plek om te werken. Vervolgens kwam er een motie om Drunen vrij te maken voor woningbouw. Het college heeft een en ander onderzocht en aan de raad voorgelegd. De raad heeft hierover gestemd en scenario 0 (handhaven van twee locaties) laten vervallen en de andere vier scenario's verder te onderzoeken. Het is onverstandig hier tussentijds een besluit over te nemen. Dit kan na het bespreken van het overzicht met alle investeringsopgaven.

Motie Geen nieuw gemeentehuis van GroenLinks-PvdA (8.3)

De heer **Heesbeen** (GroenLinks-PvdA) constateert dat er een zware discussie in de raad zou zijn geweest als een nieuw gemeentehuis in het coalitieakkoord had gestaan. Nu is dit er geruisloos ingeslopen. De factie is blij dat de raad eerst een overzicht wil van alle investeringsopgaven en daarna besluiten neemt. De motie is dan wellicht overbodig. Hij begrijpt dat de wethouder dit in deze raadsperiode wil doen, maar vindt het eerlijker dit bij de nieuwe verkiezingen te doen.

Mevrouw **Van der Heijden** (Heusden Transparant) steunt de motie niet, omdat onderzoek is gedaan naar de opties en dit anders weggegooid geld is. Het is echter wel een punt bij de besluitvorming waar ook het betrekken van inwoners een rol speelt. Tevens was er ten tijde van het onderzoek een ander financieel plaatje. De fractie adviseert de motie in te trekken en hierop terug te komen bij de besluitvorming hierover.

De heer **Heesbeen** (GroenLinks-PvdA) trekt de motie in.

De heer **Klerks** (Heusden één) lijkt het verstandig de plannen te temporiseren. Woningbouw in Drunen is volgens hem ook mogelijk zonder een nieuw gemeentehuis en er zijn andere opties binnen het gemeentelijk vastgoed om Drunen tijdig vrij te spelen.

De heer **Lommers** (VVD) stelt voor niet naar de absolute bedragen te kijken, maar naar de investering om dit gemeentehuis en in Drunen overeind te houden versus de kosten voor nieuwbouw. En daarbij meenemen wat de kansen zijn wanneer men de bibliotheek, De Mand en/of Drunen wel of niet vrijspeelt. Dan kan een goed besluit worden genomen.

De heer **Heesbeen** (GroenLinks-PvdA) zegt na te denken of een nieuw gemeentehuis echt nodig is. In financieel moeilijke tijden wordt deze vraag nog nijpender. Hij kijkt uit naar de uitleg van de VVD.

*De **voorzitter** constateert dat de motie Geen nieuw gemeentehuis van GroenLinks-PvdA (8.3) is ingetrokken.*

De heer **Klerks** (Heusden één) zegt over Amare Zorg dat mensen minder of geen zorg krijgen. Wethouder **Van Steen** zegt dat het bij een faillissement moeilijk is personeel vast te houden, maar dat dit voor een groot gedeelte lukt. Er is echter wel een gering verloop, maar dit is niet anders dan dat Amare niet failliet zou zijn. Een groot gedeelte van de zorg kan gewoon doorgaan.

Motie friendscontracten van DMP Heusden (8.1)

De heer **Klerks** (Heusden één) is positief over de motie friendscontracten. Hij vraagt wat de grootte van het experiment is.

De heer **Broos** (DMP Heusden) is bereid de wethouder de ruimte te geven eerst de mogelijkheden en de (juridische) haalbaarheid te onderzoeken. Als de wethouder toezegt dit met Woonveste te onderzoeken en in het vierde kwartaal de raad over de uitkomsten te informeren, trekt de fractie de motie in. Als er mogelijkheden zijn, verzoekt de fractie dit in de prestatieafspraken op te nemen.

De heer **Kleian** (Heusden Transparant) merkt op dat prestatieafspraken moeten worden vastgelegd in een woonvisie, waar aanstaande donderdag de eerste bespreking over is. De motie is te voorbarig. Wethouder **Meesters** heeft de toezegging al gedaan. In de woonvisie kunnen ook meer maatregelen worden opgenomen.

*De **voorzitter** constateert dat de motie Friendscontracten van DMP Heusden (8.1) is ingetrokken.*

Motie Ontmoetingsplaatsen kleine kernen van Heusden één (8.2)

De heer **Broos** (DMP Heusden) vindt de motie sympathiek, maar deze is sterker als deze motie over alle kernen gaat.

De heer **Lommers** (VVD) legt uit dat ook dit een keuze is en de urgentie in de kleine kernen groter is.

De heer **Kleian** (Heusden Transparant) steunt het standpunt dat alle kernen betrokken moeten worden.

*De **voorzitter** schorst de vergadering voor beraad over de moties en heropent de vergadering om 22.10 uur.*

De heer **Klerks** (Heusden één) wijzigt de motie en haalt drie keer het woordje 'kleine' hieruit.

De heer **Broos** (DMP Heusden) zegt over de Caleidoscoop, dat de verwachting van de betrokkenen en het plan van uitvoering behoorlijk uit elkaar liggen. Hij stelt voor dit onderwerp in de eerstkomende informatieavond Samenleving te agenderen.

De **voorzitter** constateert dat de wethouder hier positief op heeft gereageerd.

De **voorzitter** concludeert dat, na digitale stemming, unaniem wordt besloten conform het voorstel van burgemeester en wethouders.

Vervolgens brengt de **voorzitter** de resterende motie in stemming.

De voorzitter concludeert dat de motie van Heusden één, Gemeentebelangen, VVD Heusden en CDA Heusden over ontmoetingsplaatsen kernen unaniem wordt aangenomen.

9. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 22.13 uur en dankt de aanwezigen voor hun inbreng en wenst iedereen een fijne zomer.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de gemeente Heusden van 24 september 2024.

de griffier,

de voorzitter,

mr. N.M.H.C. Pot-Broos

drs. W. van Hees